

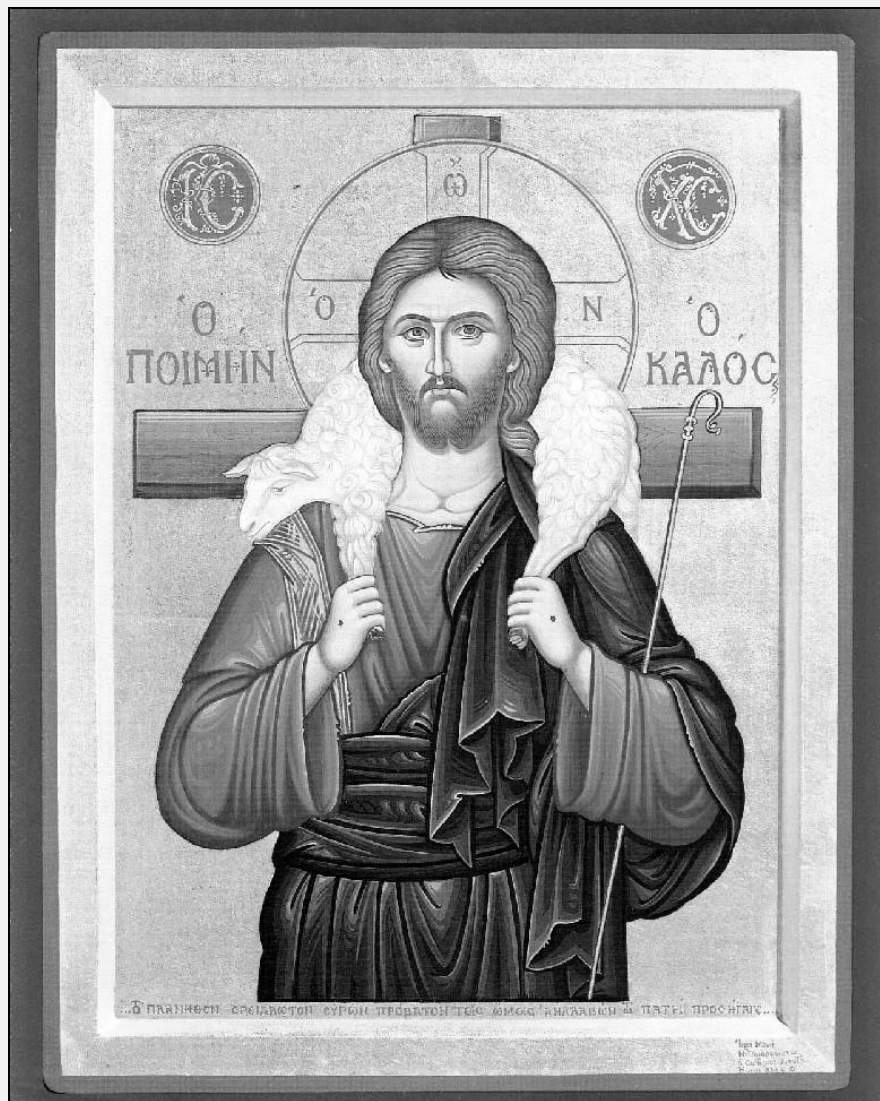
Dobrý pastýř



Brněnský pravoslavný věstník

číslo 17

říjen 2007 I.P.



před několika lety se mi díky Boží milosti podařilo vypravit se na Svatou Horu, tehdy vůbec poprvé, navíc krátce po přijetí svatě tajiny křtu. Jako každá první návštěva, i tato byla neopakovatelná. Poznal jsem místo, které se po staletí stávalo útočištěm všem těm, kteří toužili po pravém duchovním životě a po dosažení spásy. Nejsilnější duchovní zážitky jsou často ty nejprostší. Jsou-li ale naplněny zkušeností Boží blahodati, jež se nás, hříšných, může dotknout, pak se i ty nejobyčejnější věci, včetně našich zbožných přání a myšlenek, stávají pramenem niterného veselí, které nepomijí, ale trvá věčně... Netroufám si hovořit o věčnosti, neboť věčnost je pojem, který nás přesahuje asi tolik jako nebesa přesahují ve své velkoleposti člověka stojícího na zemi, tisíce kilometrů níže... troufám si ale hovořit o věčnosti v jiném smyslu. Je-li sám Pán, náš Spasitel Ježíš Kristus, „ten, který je, který měl přijít a který již přišel“ („ω óν“), pramenem věčnosti, věčného života, pak společenství s ním, naše sjednocení s Pánem ve svatých tajinách, v modlitbě, ve všech posvěcených skutcích a projevech našeho života, může proměnit všednodennost na prožitek věčnosti, trvalosti... Svatí otcové nás učí, že cesta k Bohu má několik fází, a každý z nás musí začít tím, že očistí a promění své vášně tak, aby ve všech svých pohybech přiváděly člověka k Bohu. Až toho člověk dosáhne, přechází přes vidění (zření) Boha až k samotnému sjednocení s Bohem (nikoli s jeho podstatou), jak je to jen z lidského pohledu možné (theose). O tom, že tato cesta je důvěryhodná a jediná spasitelná, svědčí předně ti, kteří po této cestě prošli, ať mniši anebo laici, a stali se nositeli Boží milosti, blahodatnými lidmi, z nichž první a zcela výsadní místo zaujímá Přesvatá Bohorodice. Svatá Hora Athos vydává dodnes rozmanité plody svatosti, podobně jako zahrada, o níž se stará dobrý „zahradník“ (Duch Svatý), vydává krásné a blahovonné květy... Hned na úvod proto předáváme hlas jednomu svatohorci, který díky zkušenosti své a svých spolubratrů v Kristu (z monastýru sv. Řehoře) již desítky let svědčí o autentické zkušenosti Boží blahodati a významu svatosti v životě křesťana...



V pravé Kristově lásce váš Michal Dvořáček, odpovědný redaktor

Svatá Hora Athos – místo posvátné

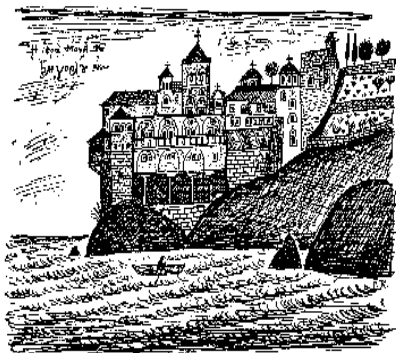
Svatá Hora (Athos) je místo posvátné. Přítomnost Přesvaté Bohorodice, Vládkyně a Ochránčyně Svaté Hory, jakož i asketické zápasy našich ctihodných otců činí z každého kousku této země místo „Božího zjevení“. Ústřední chrámy (katholikon) každého monastýru, mnišské kelie, obytné stavby, dlážděné chodníčky, hřbitovy, zkrátka všechna tato a mnohá další místa nesou své vlastní svědectví o posvěcených osobnostech mnichů, kteří se zjevili v průběhu více než tisícileté historie naší Hory.

Každý zbožný křesťan cítí doslova na každém svém kroku posvátnost Sv. Hory Athos. Nepřijíždí proto s úmyslem turisty. Ani se nepozastavuje pouze nad historickými zajímavostmi, uměleckými skvosty a církevními poklady, které jsou zde stráženy, ale uprostřed toho všeho zakouší Boží přítomnost. Takový člověk (poutník) přichází s modlitbou na rtech. Jeho celodenní pobyt je považován za účast na tom, co naši svatí zakladatelé chrámů a monastýrů a ctihodní otcové zanechali jako svá svědectví o Boží milosti dalším generacím. Tento poutník nepodává výklad toho, čím Sv. Hora je, podle svých osobních anebo ve světě převládajících povrchních názorů, ale vidí Boží blahodať, jež je přítomna a odhaluje se na mnoha zdejších místech: v různých stavbách, v osobnostech místních obyvatel (mnichů), jejich historii, v projevu úcty k Bohu a konečně i ve své vlastní přirozenosti...

Zbožný poutník na závěr svého pobytu opouští Sv. Horu zcela pozměněný, znovuzrozený, naplněný Boží blahodati. Poté, co se takový člověk někdy vůbec poprvé v životě vyzpovídal u duchovního otce, vrací se zpět „do světa“, ke své rodině, do práce, a přitom si s sebou přináší blahodať a požehnání, kterých nabyl během své pouti na naší Hoře...

archimandrita Georgios

Úvodní slovo k publikaci o monastýru ctih. Řehoře



Hospodin nám dokázal svou lásku k lidem, když dovolil, aby jej ukřižovali. Bůh jest Láska, a láska nemůže dopustit zla milujícímu. Proto vše, co se s člověkem děje, co jej rmoutí i z čeho má radost, se děje pro jeho blaho. Třebaže tomu tak vždy nerozumíme, nebo lépe řečeno, nikdy to nevidíme a nechápeme. Jen vševědoucí Hospodin ví a zná, co potřebujeme k získávání věčného, blaženého života.

poučení igumena Nikona (Vorobjova)

O blahodatných obyvatelích Sv. Hory Athos

Do našich rukou se před časem dostal zajímavý rozhovor, v němž jeden řecký kněz (otec K.) žádal při své pouti na Sv. Horu Athos představeného monastýru ctih. Řehoře („Grigoriat“), otce archimandritu Georgia (Kapsanise), aby s ním porozprávěl o Boží milosti naplněných lidech, obyvatelích Sv. Hory, s nimiž se za svého života seznámil. Otec Georgios tuto nabídku k rozhovoru s radostí přijal a ve svém krátkém vyprávění se dotkl především tématu svatosti, s níž se na Sv. Hoře setkal a jejíž dosažení by se mělo stát vytouženým cílem každého opravdového křesťana...

Hned zpočátku bych rád objasnil jednu důležitou věc. Vězte prosím, že „blahodatní lidé“ jsou všichni křesťané, neboť všichni křesťané přijali blahodat Ducha Svatého. Blahodatí jsou obdařeni i mniši, neboť kromě blahodati, již přijali ve sv. křtu, jsou rovněž obdařeni blahodati andělské schimy (mnišského postřihu). Samozřejmě, že hlavní věc spočívá v tom, že kvůli našim vášním přijatou blahodat' zakrýváme, podobně jako když plamínek ohně skryjeme pod nánosem popela, kde není vidět. Když se ale vzchopíme a s pomocí upřímného pokání, duchovního zápasu, asketismu a modlitby se naši postupně zbavíme, pak se může stát, že velmi pomalu, ale jistě začne popel v podobě vášní ustupovat, až se objeví plamen Boží blahodati, který uvnitř nás skrytě plápolá. A Boží blahodat' se

ukazovali na svých životech jeho pravý smysl a v době, v níž žili, přinášeli světu velké plody duchovní radosti. Avšak dokonce i po svém zesnutí Tito svatí, díky získané Boží blahodati, nadále utěšují ostatní bratry a sestry v Kristu a všemožně jim pomáhají.

Sv. Řehoř Palama, jehož památku dnes slavíme¹, říká, že Boží blahodat' se usidluje nejprve v duších svatých a z jejich duší přechází dále i do jejich těl, a proto, když zemřou, Boží blahodat' zůstává v jejich svatých ostatcích, hrobech, ale i v ikonách a chrámech, jež byly těmto světcům zasvěceny. Je to tedy Boží blahodat', která přebývá v osobách světců a neustále zůstává přítomna ve všem, co je úzce spojeno s jejich životy a skutky. Také proto my, pravoslavní křesťané, uctíváme svaté ostatky, svaté ikony a svaté chrámy a klaníme se jim. Neboť všechna tato místa jsou nositeli Boží blahodati, kterou měli jak Přesv. Bohorodice, tak všichni svatí. A nyní se dostávám ke stěžejní otázce otce K. o blahodatných obyvatelích Sv. Hory Athos. Rád bych uvedl, že to, co je i mou osobní zkušeností, představuje zkušenost mnoha poutníků, kteří Sv. Horu navštívili.



odhaluje předně v těch lidech, kteří se tímto způsobem namáhají a duchovně zápasí. Tehdy Bůh obdarovává tyto křesťany svou blahodati a oni se jeví „blahodatnými“ navenek i ostatním.

Tito blahodatí naplnění lidé se v Boží Církvi vždy nacházeli. Takoví lidé byli „solí země“. Vždy obdarovávali svět milostí od Boha,

Samozřejmě, že když hovoříme o blahodatných lidech, nemáme na mysli někoho, kdo činí zázraky a různá znamení, ale máme na mysli osoby, jež naplnily své duše pokojem a které získaly lásku a pokoru. Během mého působení na Sv. Hoře mne Bůh učinil

¹ Tato homilie byla pronesena při příležitosti 2. týdne Velikého postu v r. 1993.

hodným poznat mnohé blahodáté bratry v Kristu a získat od nich duchovní užitek. Musím přiznat, že mniši ze Sv. Hory, a zejména ti, kteří se dlouhé roky namáhají a vedou tvrdý asketický zápas, mají všichni bez rozdílu některé společné povahové rysy, které přinejmenším ve mně osobně zanechaly velký dojem. Jejich první charakteristický rys je ten, že ti to lidé k sobě nechovají žádnou úctu, sami sobě nijak nedůvěřují, nepřikládají svým myšlenkám vážnost ani si nemyslí, že dosáhli nějaké významné míry ctnosti. I přesto, že vykonali mnoho asketického úsilí, domnívají se, že ještě nic hodného pochvaly neučinili; pouze očekávají, že budou díky Boží milosti spaseni.

Znal jsem jednoho takového mnicha, který žil na Sv. Hoře Athos a umíral ve svém skytu, neboť trpěl nevyléčitelnou chorobou. Byl poměrně mladý. Věděl, že trpí velmi zhoubnou nemocí a že umírá. Patřil k dobrým mnichům, duchovním atletům. Krátce před svým skonem se jej jeden mladší bratr v Kristu zeptal: „Otče, vím, že nyní odcházíš. Rád bych, abys mi řekl něco ze své vlastní zkušenosti, abych z ní mohl získat nějaký duchovní užitek i já!“ A onen umírající mnich mu řekl něco, co mne velmi překvapilo: „Víš, bratře, že jsem ve svém životě mnoho duchovně zápasil a že jsem se s Boží milostí v postu, modlitbě, v bdění a poslušnosti snažil zachovat své mnišské sliby. Nyní už neskládám svou naději v nic z toho, co jsem ti řekl, ale pouze v krev Ukřižovaného (tedy v Boží milosrdenství).“

Toto je tedy první charakteristický rys všech blahodátných mnichů ze Sv. Hory, a sice, že nedůvěřují sami sobě, neskládají naději v sebe anebo ve svou askezi, ale pouze v Boží blahodát. Znal jsem otce, kteří prožili na Sv. Hoře šedesát, ale i sedmdesát let a kteří vynaložili velké úsilí a vykonali nadlidský duchovní zápas, ale když jste se jich zeptali na jejich život, řekli vám: „Můj život uběhl, aniž bych v něm něco učinil; nezískal jsem žádnou ctnost a za dobu svého dlouhého života nevidím žádný, byť ne-

patrný, plod svého úsilí...“

Může se stát, že uslyšíte i o takzvaných „bláznech pro Krista“. Ano, i na Sv. Hoře Athos se vyskytuje tento zvláštní rys následování Krista u některých mnichů (jurodivost). Když spatříme tyto lidi, nemusíme spěchat s odsuzujícím úsudkem jen proto, že činí poněkud zvláštní věci a zdánlivě budí dojem, že nejsou ctnostní, neboť tak mohou činit proto, aby naopak skryli svou ctnost a svoji velkou askezi, již dosáhli.

Mezi blahodáté otce svatohorce však nepatří pouze ti, které svět zná pro jejich velké duchovní dary: rozlišování dobra a zla, dar jasnozřivosti a další, ale rovněž k nim patří ti otcové, kteří jsou širší veřejností neznámí. Přitom i ti starci jsou naplněni Boží blahodátí a i oni se namáhají a duchovně zápasí, pláčou, neustále činí pokání ze svých hříchů i hříchů celého světa. I ti otcové tedy postupně získávají Boží blahodát a i je Bůh nechá odejít z tohoto pozemského života vpravdě křesťanskou a blaženou smrtí. Za dobu, během níž mne Bůh učil hodným pobývat zde na Sv. Hoře, jsem mohl být svědkem zesnutí více než patnácti otců. Učinilo na mne velký dojem, že všichni ti otcové, ač jako lidé mohli mít i některé slabosti, měli velmi krásnou a požehnanou smrt. Bůh je učinil hodnými, aby odešli ve velkém duševním pokoji poté, co učinili pokání a vyzpovídali se ze svých hříchů. Někteří z nich zajisté svou smrt i předpověděli.

Toto poznání přináší útěchu i nám mladším, když víme, že Bůh skutečně udílí svou milost těm, kteří se podle přikázání našeho Pána namáhají a na konci života jim daruje poklidnou smrt a blahodátný odchod ze života, aby přešli do života věčného, tam, kde nás očekává Kristus, Přesvatá Bohorodice a všichni svatí. Těla těchto blahodátných otců ze Sv. Hory Athos jsou pohřbívána na zdejších hřbitovech. Není ničím nezvyklým, že jejich kosti často vydávají libou vůni...

připravil m. d.



Osobnost o. archimandrity Georgia (Kapsanise)

(...) Na krátkou dobu se ujal duchovní správy monastýru igumen Dionýsos (1972-74). Poté bratři se slzami prosili sv. Mikuláše (jemuž je zasvěcen ústřední chrám monastýru), aby přivedl do monastýru další bratry. A vskutku, sv. Mikuláš neodmítl vroucí modlitby zápasících otců a v červenci roku 1974 přivádí do monastýru současného archimandritu Georgia (Kapsanise) s osmi bratry (mnichy a poslušníky), kteří začali novou éru v historii tohoto monastýru. Bratrstvo vedené otcem Georgiem přišlo na Sv. Horu Athos z monastýru sv. Georgia Armatského ve Fille na Evii, jež se nachází poblíž Chalkidy. S Boží pomocí se toto malé bratrstvo ujalo veškerého mnišského a bohoslužebného pořádku, který byl zachovávan předšlými generacemi zdejších mnichů a dále jej zvelebilo. Před příchodem archimandrity Georgia působilo v monastýru sv. Řehoře pouze sedmnáct, převážně zestárých, mnichů. Dnešní bratrstvo, které tvoří i mnozí cizinci a mniši z Východu a Západu, čítá více než osmdesát osob... Poutník, který do tohoto posvátného monastýru zavítá, se může přesvědčit o vysoké kvalitě duchovního života včetně duchovního vedení mnichů. Stává se navíc svědkem a reálným účastníkem každodenního duchovního zápasu mnichů v samém jádru jejich společenství, které směřuje ke Kristu a snaží se dosáhnout duchovních ctností, jejichž nejzralejším

plodem je láska k Bohu a k bližnímu. Příkladnost mnišského života v kinoviálním² monastýru považuje archimandrita Georgios za velký vzor i pro každého věřícího, ač nepovažuje za bezpodmínečně nutné stát se mnichem. Společenství bratří, kde se jeden stává závislým na pomoci a obětavosti druhého, kde si ctnost jednoho mnicha



podává ruku s ctností a pokáním jeho bratra v Kristu, nicméně představuje vhodné prostředí pro uskutečnění nejzákladnějšího Božího přikázání pro člověka: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a ze vši duše své a ze vši mysli své... a milovati budeš bližního svého jako sebe samého.“ (Mt 22,37-39) Otec archimandrita Georgios, svým původním povoláním učitel, patří mezi autoritativní glosátory církevního dění v Řecku, jeho díla, v nichž polemizuje s novodobou herezí, zabývá se otázkami eklesiologie a katechetiky anebo výklady textů sv. otců, jsou spolu s různými zamyšleními a homiliemi citovány a publikovány v celé řadě textů, vydávaných knih a dále překládány do cizích jazyků. Podobně vznikly i zatím dvě u nás vydané publikace („Modlitba Páně“ a „Theosis...“), jejichž překlad do českého jazyka obstarala brněnská pravoslavná obec.

² Kinoviální (z řec. „koinos“ a „bios“ – společný život) znamená způsob soužití mnichů, kteří nevlastní žádný osobní majetek a účastní se všech událostí mnišského života ve svém bratrstvu společně. Opakem je tzv. „idiorytmie“.

Dnes již věhlasná osobnost grigoriatského igumena, pokorného, laskavého a vzdělaného člověka, s citlivou duší a jemným vystupováním, oslovuje především mladé lidi, kteří touží po dokonalém duchovním životě a nalezení spásy pro svou duši...

Otec Georgios s radostí přijal náš poslední překlad své knihy (Theosis), který jsme mu osobně předali spolu se srdečnými pozdravy od našich věřících a poželal nám do naší další překladatelské práce.

Krátká historie monastýru

Monastýr ctih. Řehoře byl založen v porovnání s ostatními svatohorskými kláštery až o něco později, konkrétně ve 14. stol. Za jeho zakladatele je považováno více osob, mimo jiné i slavný hesychasta sv. Řehoř Sinajský (I.), anebo sv. Řehoř Syrský, nicméně stále častěji je uváděn jiný ctihodný otec, nosící rovněž jméno „Řehoř“, a sice sv. Řehoř Sinajský II. (jehož ostatky se nyní nacházejí v Srbsku), učedník slavného Řehoře Sinajského (I.). Monastýrský komplex se rozkládá mezi řeckými monastýry „Simonopetras“ a „Dionýsiu“ v malé zátoce mezi skalními útesy na jihozápadě Sv. Hory a jeho hlavní chrám je zasvěcen sv. Mikuláši (6./18.12.). Monastýr



Grigoriu zaujímá 17. místo v hierarchické struktuře athoských monastýrů a je považován za jeden z nejlépe organizovaných, přísných kinoviálních bratrstev na Sv. Hoře (kinoviální způsob soužití mnichů je praktikován od r. 1840). Hlavní místní chrám (katholikon) byl zbudován v roce 1768 podle tradičního athoského vzoru a rozepsán v roce 1779 mnichy Gabrielem a Grigoriem z Kastorie. Uvnitř i v okolí monastýru je mnoho přilehlých kaplí a kelií. Nepatří-li snad monastýrská knihovna k těm nejobsáhlejším (vzhledem k tomu, že byl monastýr několikrát ve své historii zničen požárem a vyplněn nájezdy pirátů), patří jistě k těm nejlépe organizovaným a ukrývá vedle nesmírně vzácných literárních památek (např. jediný dochovaný rukopis Hermova Pastýře) také celou řadu starobylých ikon a především ostatků svatých (např. sv. Anastázie Římské). Poutník se zde může poklonit i části Kristova Kříže. První dochované zmínky o existenci monastýru jsou sporé a datují se rokem 1347, kdy byli igumeny ctihodný Kalistrátos a Kalistos. Monastýr se v 15. a 16. století těšil ochraně moldavských knížat, ani to však nezabránilo několika ničujícím nájezdům Turků. Finanční pomoc od moldavských vládců pokračovala i v dalších staletích, dokonce až do počátků století devatenáctého. Celková obnova monastýrského života začala v 2. polovině 20. století, zejména s příchodem stávajícího igumena o. Georgia.

*podle ročenky „O OCIOC ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ“ („Ctih. Řehoř“, r. 2006, č. 31),
publikace o místním monastýru a dalších pramenů připravil m. d.*

Rozhovor s významnými jubilanty

(s otcem Jozefem a mátuškou Marií Fejsakovými)

Snad každý věřící, který pravidelně dochází na bohoslužby do brněnského chrámu, měl příležitost osobně poznat otce Jozefa, který je kdykoli ochoten pomoci, poradit, a hlavně se pomodlit a který se s velkou účastí osobně zajímá o každého svého farníka, i mátušku Marii, která se velmi obětavě stará o všechny praktické záležitosti spojené s chodem farnosti a nikdy neváhá navštívit nemocného nebo přiložit ruku k dílu, kdekoli je to potřeba. Letos v listopadu oslaví manželé Fejsakovi 25 let společného života a zároveň 25 let společně sdílených radostí i starostí během pastýřské služby o. Jozefa. Při této příležitosti jsme se pokusili vyzvědět něco málo o jejich životě, názorech, společných zážitcích i o zkušenostech s vedením naší farnosti...

Milí otče Jozefe a mátuško, rádi bychom se dozvěděli alespoň něco málo o vašem životě. Můžete nám například trochu přiblížit náboženskou situaci na východním Slovensku, kde jste prožili dětství a mládí? Byli jste odmalička vedeni k pravoslaví, nebo jste si k němu museli teprve najít cestu?

(O. Jozef) Naše vesnice byla z větší části pravoslavná, v r. 1925 se věřící vrátili z řeckokatolické církve zpátky do církve pravoslavné. Pocházím z pravoslavné rodiny a už odmalička jsem chodil na náboženství a ministroval v našem chrámu.

(Mátuška) V naší vesnici žijí kromě pravoslavných i římsští katolíci, uniáté a kalvíni. Moje maminka byla původně katolička, ale díky tatínkovi přijala pravoslaví. Já i moji sourozenci jsme už byli vychováni jako pravoslavní, můj bratr se dokonce stal knězem.

Díky němu jste se prý seznámili s o. Jozefem... Povíte nám, jak to bylo?

Bylo to jednou v srpnu. Bratr za námi málokdy jezdil, a když už se to stalo, byl to pro rodinu opravdový svátek. Tehdy nás přijel navštívit, stavil se za mnou v práci a vzal s sebou i svého kamaráda Jozefa. Byli jsme si navzájem sympatičtí, začali jsme se vídat... Netrvalo to dlouho a byla svatba.

Jaká ta svatba byla?

Oddával nás vladyka Nikanor (pozdější biskup olomoucko-brněnský) v katedrálním chrámu v Michalovicích a spolu s ním sloužilo ještě asi šest dalších duchovních. Vladyka sloužil důkladně, nic ze svatebního obřadu si nenechal ujít. Bylo to v listopadu, takže byla strašná zima, pamatuji si, jak se mi v ruce třásla kytice. Oslava byla v loděnici na Zemplínské šířavě, měli jsme asi 120 hostů. V našem kraji se na svatbě provádějí různé zvyky. Tak třeba kolem půlnoci tancuje nevěsta čardáš se všemi hosty a ti jí za tanec platí. Potom tancují ženich s nevěstou a družbové se snaží vyzout jim boty, aby je pak novomanželé museli vykoupit zpátky. *(O. Jozef)* My jsme ale byli



šikovní a boty nám nikdo nevzal. Ani nevěstu jsem si nedal ukrást... Máme u nás různé zajímavé zvyky, bohužel už se ale pomalu vytrácejí.

Vzpomínáte si i na nějaké další zajímavé tradice, které se týkají církevního života?

Největšími svátky jsou u nás Velikonoce, Vánoce a chrámový svátek. Na Vánoce se dodržuje spousta různých zvyků. Od domu k domu chodí koledníci a tzv. „be-tlehemci“, kteří s jesličkami předvádějí vánoční hru. Při štedrovečerní večeři jedí všichni z jedné mísy a zkrátka nepřijdou ani zvířata, která dostanou od všeho trochu... Na velikonoční pondělí se lidé navzájem polévají vodou a přitom říkají: „Christos voskrese!“ „Vo istinu voskrese!“ Chrámový svátek je příležitostí pozvat všechny příbuzné a známé, po bohoslužbách se pro ně koná velká hostina. Přicházejí lidé z vedlejších vesnic – v průvodu a s korouhvemi. Proto se taky při každoroční pouti do Mikulčic snažíme o totéž, aby bylo vidět, že je pouť...

Další věc, kterou jsme si s sebou přinesli, je církevní zpěv. Některé melodie, které zaznívají v Brně na večerní, pocházejí od nás ze Slovenska. Tam se zpívá církevněslovansky, ale je zajímavé, že se tyto melodie velice dobře přizpůsobují k českému textu. V chrámech je u nás obvyklý lidový, jednohlasý zpěv. Každý věřící přichází na bohoslužbu s modlitební knížkou, všichni zpívají a všichni znají jednotlivé hlasy.

Otče Jozefe, jak člověk dospěje k tak závažnému rozhodnutí jako je přijetí kněžské služby?

Není to rozhodnutí, ke kterému by člověk dospěl sám od sebe, záleží na Boží vůli. Kdo chodí do chrámu a má vztah k Bohu, hledá si své místo v životě a v církvi, a Bůh mu pomůže je najít. Důležitou roli může při tomto rozhodování sehrát i duchovní otec. V mém případě to tak bylo. Rád jsem chodil do chrámu a ministroval, snažil jsem se nevynechat ani jednu bohoslužbu a můj duchovní otec mě vedl k tomu, abych nastoupil na teologickou fakultu a stal se knězem.

Dalo by se říci, že kněžská služba je poslání od Boha a pokud se má člověk stát knězem, Bůh mu v tom pomůže?

Ano, jedná se o poslání, ale rozhodnutí člověka ke službě Bohu i církvi musí být svobodné, násilím Bůh nikoho povolávat nebude. I já sám jsem se rozhodl pro kněžství z vlastního přesvědčení. Nastoupit na teologickou fakultu nebylo jednoduché, nedostal jsem státní souhlas k přijetí a až po několikerém odvolání nakonec přišel z Prešova telegram, že jsem byl přijat ke studiu.

První dva roky po vysvěcení bylo vaší farností Lomné na východním Slovensku. Jak jste se posléze ocitli Brně?

Vladyka Dorotej si velmi přál obsadit Brno, kde dlouhou dobu nebyl stálý duchovní. Chrám byl v podstatě zavřený a opuštěný, sloužilo se v něm jen jednou za měsíc. Přišel jsem do Brna na prosbu vladyky Doroteje, který mi zase svého času pomohl, když jsem měl problémy se státním souhlasem ke studiu na Moskevské duchovní akademii. Vladyka Nikanor mě ustanovil do Brna 1. 3. 1984, moje první liturgie v Brně byla 18. března, ve Velkém postu.

Jak to tehdy ve farnosti vypadalo a jak se situace vyvíjela?

Ze začátku přicházelo na bohoslužby velice málo lidí, chrámová okna byla rozbitá a byt, ve kterém teď bydlíme, byl v havarijním stavu. Navíc nepatřil církvi, ale

státu, takže jsem ze začátku do Brna jen dojížděl, dokud jsem nezískal na bydlení dekret. Čekali jsme tehdy první dítě a rozhodli jsme se, že v Brně budeme jen dočasně. Nakonec se nám zde zalíbilo a zůstali jsme, ale začátky byly těžké. Pomáhali nám věřící bulharské národnosti, u kterých jsem první rok přespával. Napřed jsem dojížděl do Brna jen každou druhou neděli, pak každou neděli. Největší problém nastal, když přišly prázdniny. Věřící mi oznámili, že bohoslužby nebudou, protože je volno a o prázdninách se neslouží, že je to tak v Brně zvykem. Musel jsem tehdy přemlouvat zpěváky – vlastně zpěvačky, byly to v podstatě jen tři paní – aby vždy přišel alespoň jeden. Souhlasili a nakonec přicházeli do chrámu všichni. Potom jsme zavedli i slavení církevních svátků, které se předtím přesouvaly na neděli, a sobotní liturgii. Ve farnosti bylo ze začátku dvacet nebo pětadvacet lidí různých národností (Češi, Bulhaři, Rusíni, Rusové), na Velikonoce jsme světili jen 3 košíky. Pak přišla rodina Ardaševových a Igor se ujal sboru. Postupně přicházelo víc a víc lidí. Po roce 89 začali přicházet do Brna Ukrajinci. Ti si přáli, abych pro ně začal pravidelně sloužit večerní v sobotu a v neděli, potom jsme zavedli i nedělní jitřní. Liturgický život se nakonec obnovil. Největší radostí je pro nás Pascha. Je to neuvěřitelné – dřív by nikdo nepomyslel na to, že jednou bude při tomto chrámu tolik lidí.

Teď jste nás vlastně trochu předběhl: chtěli jsme se zeptat, co je pro vás při vaší službě největší radostí. Je to tedy slavení Paschy?

Přesně tak. Na Paschu necítím žádnou únavu, přestože probíhá mnoho dlouhých bohoslužeb, kam přichází velké množství lidí.

Cítíte se už po těch letech v Brně jako doma?

(Mátuška) Už jsme si tu zvykli, máme tu dobré věřící a přátele. Na Slovensko se teď už vracíme jen na návštěvu na pár dní, ale doma jsme tady.

Pravoslavná církev má v našem státě do značné míry misijní úlohu. Jakou s tím máte zkušenost? Jak Češi přijímají pravoslavi?

(O. Jozef) Češi a Moravané jsou velice dobří lidé, a když je člověk správně osloví, stanou se velice dobrými věřícími. Pravoslaví nepřijímají formálně, ale doopravdy a snaží se žít skutečným křesťanským životem. Jsem velice překvapený, kolik lidí přichází, a každý má přitom úplně jinou cestu.

Co je k tomu vede?

Člověk cítí, že se nemůže žít jen chlebem, ale potřebuje i Boží slovo, jak říká Svaté písmo. Pokud má být „ve zdravém těle zdravý duch“, musí žít člověk s Kristem.

V naší farnosti se setkávají věřící nejrůznějších národností. Jakou s tím máte zkušenost?

Setkávají se zde pod jednou střechou všechny národnosti, bez problémů a bez konfliktů. Lidí sjednocuje společná víra, je cítit, že v chrámu je jen jedna národnost, a sice pravoslavná, a pro všechny je jeden nebeský Otec. To dokazuje, že různé národy mohou žít vedle sebe bez problémů. Řekl bych, že každou neděli je u nás svatá Padesátice.

Máte dvě děti. Máte nějakou konkrétní představu o tom, jak děti přivést k víře?

Příkladem. Když jdou do chrámu rodiče, jdou i děti, když rodiče nechodí, ne-

chodí ani děti.

Mátuško, máte civilní zaměstnání a zároveň spoustu práce ve farnosti. Dá se to vůbec stíhat?

Je toho dost, ale už jsem si zvykla – když nemám práci, tak už mi chybí. Dokud slouží zdraví, je všechno v pořádku.

Otče Jozefe, brzy zase odlétáte na pouť do Svaté Země. Jezdíte tam často – co vám to přináší?

Duchovní sílu a útěchu, mám radost když mohu sloužit u Kristova hrobu a na jiných posvátných místech. Moje největší snaha a touha vždy je, abych mohl vybírat částčky na proskomidii a modlit se za nás za všechny. Je to zvláštní, ale ve Svaté Zemi necítím i přes velké horko žádnou únavu, tak jako tady na Velikonococe.

Máte rádi i jiná poutní místa?

(*O. Jozef*) Velice rád jezdím na Svatou Horu Athos a vůbec do Řecka, je pro mě velkou radostí, že jsem se mohl poklonit ostatkům svatého Serafíma Sarovského, navštívit Divijevo, Kyjevo-pečerskou a Počájevskou lávru, Mukačevský klášter a různé monastýry v Rusku, na Ukrajině, v Srbsku a vlastně po celém světě...

(*Mátuška*) Opakovaně jsem byla ve Svaté Zemi a v Řecku, navštívila jsem různá poutní místa po celém světě včetně Francie a Ameriky. Nejčastěji se ale vracím do Řecka, zrovna nedávno jsem byla na ostrově Patmos.

Můžete nám na závěr dát nějaké doporučení, jak vést křesťanský život v okolí, které často smýšlí zcela odlišně?

Žít podle Evangelia a Božích přikázání. Pokud se jich člověk bude držet, nic nenaruší jeho duchovní život. Jak říkají Srbové: pravoslavi je „bohonosné, ducho-nosné, spásonosné a ponosné“. To znamená, že nám přináší Boha a spásu, oživuje v nás ducha a je to zároveň naše duchovní hrdost.

Děkujeme za rozhovor a přejeme vám mnoho Božího požehnání a blahodati k vašemu velkému výročí!

Otázky kladly Marie M. Kudelová a Marie Zavřelová

Krátký medailonek otce Jozefa a mátušky Marie:

Otec Jozef Fejsak se narodil 24. března 1955. Dětství prožil ve vesnici Stakčín na východním Slovensku. Po maturitě studoval na Teologické fakultě v Prešově, kterou absolvoval v r. 1976. V letech 1976-1982 studoval na Moskevské duchovní akademii. V r. 1982 se vrátil na Slovensko a ve stejném roce se oženil (13. 11.), byl vysvěcen na diákona (21. 11.) a vzápětí na kněze (28. 11.). Po svém vysvěcení působil dva roky v Lomném, v okrese Svidník na Slovensku. Do Brna přišel v r. 1984.

Mátuška Mária Fejsaková se narodila 23. 9. 1961, pochází z vesnice Markovce na východním Slovensku. Vystudovala střední průmyslovou školu chemickou a později Sociálně právní akademii v Brně. Nyní pracuje jako sociální pracovnice v pedagogicko-psychologické poradně.

Manželé Fejsakovi mají dvě dcery: Tatianu (23 let) a Alexandru (20 let).

I moc...

(výklad desátého verše Modlitby Páně od sv. Nikolaje Velimiroviče)

Tvá je síla i moc, neboť Tvé je také Království. Ti, kteří předstírají, že jsou velcí králové, jsou ve skutečnosti bezmocní. Neboť veškerá jejich moc spočívá v jejich královském titulu, jež ve skutečnosti náleží pouze Tobě. Tito králové se potulují bez cíle v prachu země, s nímž si pohrává, jak se mu zlíbí, sám vítr. My všichni jsme jako potulující se stíny, větrem unášená hlína země. Ale i tehdy, když bloudíme a přecházíme z místa na místo, tak činíme ve Tvé moci.

Existujeme a budeme existovat jen a jen díky Tvé moci. Bez Tvé moci se země stává ničím jiným než troskou. Ty jsi mocné vanutí (dech) v každém zrnku země. Jestliže prach země tančí, děje se tak opět Tvou mocí. Jestliže se tento prach, který tančí, nazývá člověkem, znovu se tak děje Tvou mocí.

Obdaril jsi člověka nepatrným semínkem Tvé moci. Činí-li člověk dobro, činí tak díky a uvnitř Tvé moci. Jestliže ale činí zlo, užívá k tomu tvé moci, ale činí jej sám od sebe. Cokoli se na světě děje, děje se díky Tvé moci, ať už se jí užívá k dobru anebo ke zlu, ať už se chápe správně anebo chybně.

Když člověk užívá Tvou moc v souladu s Tvou vůlí, tehdy je tato moc Tvá vlastní, a je dobrá. Když ale užívá Tvou moc podle své vlastní vůle, i tehdy ji nazýváme „Tvou“, ale tato moc je zlá.

Ptám se, Pane, jak to, že když souhlasíš s užíváním Své moci, jeví se tato moc jako dobrá, když se jí ale s pýchou chápou žebráci, kterým byla Tvá moc darována, jako by snad byla jejich vlastní, tehdy je tato moc zlá (přináší zlé skutky)? Jeden je správce, ale mnozí jsou uživatelé Tvé moci. Ve světě vlastně neexistuje zlá moc, existují pouze zlí uživatelé Tvé moci, kterou tak štědře všem rozdáváš ze Svého bohatého stolu a dáváš ji těm nešťastným a smrtelným tvorům na zemi.

Shlédni na nás, Všemocný náš Otče, shlédni na nás a buď šetrný ve Své štědrosti, s níž sesíláš prachu země Svou moc, až do té doby, než budou připraveny dlaně, které ji budou moci přijmout: dobrá vůle (chtění) a pokora. Dobrá vůle na to, aby užívala poskytnutý božský dar k uskutečňování dobra, a pokora, aby člověku vždy připomínala, že veškerá moc na zemi je Tvá moc, velký Dárce každé moci!



Tvá moc je svatá a moudrá. Nachází-li se ale v našich rukou, vydává se v nebezpečí, takže se může znečistit a stát se nerozumnou a nemoudrou.

„Otče náš, jenž jsi na nebesích“ pomoz nám, abychom se naučili činit každý den alespoň jednu věc: poznejme, že veškerá moc je ve Tvých rukou a užívejme ji v souladu s Tvou vůlí. Jsme nešťastní, neboť jsme oddělili to, co u Tebe zůstává neoddělitelné. Oddělili jsme moc od svatosti, od lásky, od víry. A konečně, oddělili jsme moc od pokory, což se také stalo příčinou našeho pádu. Snažně Tě proto prosíme, Otče náš, sjednoť to, co jsme tak nerozumně rozdělili.

Snažně Tě také prosíme, abys znovu naplnil ctí a oslavil Svou moc, která byla tolik opovržena a zneuctěna. My přece zůstaneme, bez ohledu na to, jací jsme, navždy Tvými dětmi.

m. d.

Zázraky ctihodného novomučedníka Efréma Novozjeveného

Životy svatých

(dokončení z předešlého čísla)

Následující vyprávění jsou záznamem skutečných událostí podle svědectví lidí, kteří se na vlastní oči přesvědčili o blahodatiné pomoci sv. Efréma. Někdo bude možná tyto divy považovat za výmysly a klást si otázku, zda je možné, aby se ještě dnes, v čase duchovního úpadku a vítězství racionalismu, děly takovéto zázraky. Ale vždyť i v duchovních knihách Svatého Písma je popsáno nescíslné množství svědectví o událostech daleko přesahujících hranice lidského chápání. Abychom mohli přijmout a pochopit tyto zázraky, je důležitá horoucí víra. Ta nám poodhaluje nebeskou oporu a člověk si poté díky blahodati Svatého Ducha začíná uvědomovat nadpozemská tajemství, zjevená Bohem k posvěcení, upevnění a posílnění každé duše, hledající a nemocné, ale kráčející po křížové cestě poznání Boha.

15. srpen 1981

*Monachyně Makárie, igumena monastýru Nea Makri,
kde spočívají svaté ostatky nového mučedníka Efréma*

Svatý Efrém zachraňuje mladou dívku před nevyhnutelným neštěstím

Několik dní po vyhlášení mobilizace v roce 1974 (v tomto roce proběhl pokus o vojenský převrat na Kypru podporovaný řeckou vojenskou juntou. Turecko odpovědělo na tento pokus obsazením severní části ostrova Kypru, načež byla v v Řecku vyhlášena vojenská mobilizace) mi zavolali z města Chalkidi. Volal mi jeden můj starý známý a pověděl mi toto:

„Spatřil jsem svatého Efréma ve snu. Dotkl se mého ramene a přísně mi přikázal: Rychle vstaň a pospěš si do sousedního pokoje! Umírá tam člověk!“ Já jsem se poté probudil, ale mysl jsem si, že se mi to jen zdálo, a znovu jsem usnul. Ale svatý mučedník mne znovu probudil a daleko přísněji mi zopakoval: „Rychle vstaň! Proč neposloucháš? Člověk umírá! Já jsem svatý Efrém! Říkám ti, že ve vedlejšímu pokoji umírá člověk!“

Setřásl jsem ze sebe spánek, vstal jsem a šel k vedlejšímu pokoji, kde jsem zaklepal na dveře, ale nikdo neodpovídal. Začal jsem klepat bez přestání, když vtom jsem uslyšel z pokoje sotva srozumitelné sténání. Zkoušel jsem vyrazit dveře, ale nepodařilo se mi to. Rozběhl jsem se k blízké policejní stanici a řekl jsem tam

vše, co se stalo. Policisté hned běželi za mnou a vyrazili zamčené dveře. Uvnitř našli mladou dívku, která si přeřezala žíly, protože jejího muže odvedli do armády.

Svatý Efrém zachránil život mladé dívky. Koho by nedoal tento zázrak? Náš svatý mučedníku! Prosíme tě, neopouštěj nás, ale vždy nám buď přimlvcem, pomocníkem a průvodcem na cestách, v celém našem životě!

Zázračné uzdravení

Bylo právě jaro a postupně se stmívalo, na nebi jako lampády začaly svítit hvězdy. Náš monastýr byl pohroužený do zbožného ticha, přesto stále přijímal všechny spěchající poutníky, kteří zde v těchto večerních hodinách ještě stále hledali útočiště. Tu ke mně přistoupil nějaký neznámý muž, který úpěnlivě prosil o pomoc. Jeho bratr byl blízko smrti. Muž mě poprosil, abych ho navštívila v nemocnici a přezehnala jej ostatky sv. mučedníka Efréma. Stav nemocného byl natolik vážný, že jeho příbuzní se již smířili s jeho blízkou smrtí.

Když jsme za ním přišli, nemocný už skutečně nejevil příznaky života. Okolo něj tiše plakali jeho příbuzní. Přezehnala jsem nemocného svatými ostatky a začala se modlit, prosit sv.

Efréma, aby vykonal zázrak. Umírající za okamžik otevřel oči a tiše se zeptal: „Jak se jmenuje ten svatý?“

„Efrém,“ odpověděla jsem. „On ti pomůže, aby ses uzdravil a ty se mu ještě přijdeš poklonit.“

To bylo v pátek před Květnou nedělí.

Když jsem za týden na Velký pátek vycházela z chrámu, uviděla jsem ve dvoře monastýru muže, který byl již odsouzen k jisté smrti. Teď byl naplněn radostí a vděkem za uzdravení na přímluvy sv. Efréma.

Uplnul nějaký čas a nadešel den svátku. Začala bohoslužba. Do chrámu přišlo velké množství lidí, mezi nimi i nemálo lidí z vyšších vrstev. Byl zde i onen člověk, jehož před časem v nemocnici uzdravil sv. Efrém. Věřící, kteří se modlili, počali přistupovat k ikoně světce, aby ji políbili. Jakmile se k ikoně přiblížil tento člověk, uslyšel hlas svatého: „Vyznej tak, aby to všichni slyšeli, že jsem tě uzdravil!“

Ale on se zastyděl a mlčel.

V tom okamžiku jeho dítě začalo nahlas křičet: „Můj tatínek se uzdravil! Můj tatínek se uzdravil!“ Jeho tvář zářila radostí.

Vděčnost je jedna z nejvyšších ctností. Když Pánu Ježíši přišel poděkovat jen jeden z deseti malomocných, které uzdravil, Pán s hořkostí pronesl: „Nebylo jich očistěno deset? Kde je těch devět?“ (Lk 17, 17)

Ikona svatého Efréma

Bylo poledne. Všechny sestry seděly v monastýrské jídelně. Ticho najednou přerušily výkřiky: „Pomoc! Hoří! Pomoc!“ Všechny jsme utíkaly do chrámu, odkud bylo slyšet křik. Tam jsme spatřily, jak plameny obklopile ozdobnou schránu nad ikonou svatého Efréma. Plameny již pokryly celou boční stěnu a rychle se blížily ke klenbě chrámu. Pohled na to byl strašný. Vždyť ikona svatého byla v centru ohně! Zničení této ikony by pro nás bylo velkou ztrátou, protože ji napsal náš velký dobrodinec, bratr Fotios Kondoglu. Avšak i přes všudypřítomný žár a ohnivě plameny zůstala ikona do ohně zázračně uchráněna.

Ó svatý otče! Jsi podobný třem mládencům v zajetí babylónském, kterých se nedotkl plamen ohnivě pece. Podobně jako tři mládence, i tvoji svatou ikonu Hospodin uchránil od vše pohlcujících plamenných jazyků, abychom měly spolehlivou oporu v jakékoli nouzi a zármutku.

V tom čase se k místu zázraku přiblížila i jedna zbožná poutnice z Athén. Když spatřila, že ikona se nachází uprostřed ohně, ale není od něj spálena, s hlubokou vírou řekla: „Svatý Efréme, zachraň i mne, jako jsi zachránil svůj obraz!“ Sotva to dořekla, v tom okamžiku byla uzdravena z nemoci, která ji trýznila již řadu let.

Postřih

Už několik dní byly sestry našeho monastýru na nohou. Všechny jsme očekávaly příjezd našeho vysokopřeosvíceného metropolity Jakova. Poprvé po uplynutí tolika dlouhých let, během nichž monastýr Zvěstování Přesvaté Bohorodice zcela zpusťl, se zde měl opět konat mnišský postřih několika sester najednou.

V našem malém chrámu začala božská liturgie. Nadešel velký okamžik. Sestry, jedna za druhou, s pokorou a ve zbožném dojetí počaly před ikonou Krista slibovat, že budou plnit s ví-

rou a bázní Boží všechna přikázání andělského života a mnišské schimy. Poté všechny přijaly svatě Kristovy tajiny.

Vysokopřeosvícený Jakovos se právě nacházel v oltáři, zcela sám, když v tom byl slyšet jeho hlas: „Co to je? Co jste to zde vylily?“ Zároveň si v tom okamžiku uvědomil, že z ostatků sv. Efréma vychází nevysvětlitelná vůně.

Já jsem se otočila zpět do chrámu a vtom jsem uviděla,

jak ze schrány se svatými ostatky vytéká nádherně vonící myro. Myrotečení dosáhlo až k prahu královských dveří v oltáři, za nimi postupně sláblo. Vladyka poklekl na kolena a s hlubokou úctou sklonil svou šedivou hlavu až k zemi.

Vyzval všechny kněze, aby se šli poklonit schráně s ostatky a aby ji políbili. Potom řekl:



„Když jsem si sundal mitru a položil ji na schránu s ostatky, na chvíli jsem si pomyslel, že není správné ji tam dávat. Přesto jsem ji na svaté ostatky položil, ale svatý Efre m dal

hned o sobě vědět. Poučil mne prostřednictvím podivuhodného pramene myra a nevýslovně krásné vůně.“

Mnohomilostivý velký mučedníku Efréme, náš svatý otče! Tví pokorní a nedůstojní služebníci se k tobě obracejí a prosí tě, abys neustával ve svých přímlovách k Hospodinu a Bohu našemu. Necht' jeho milost přebývá s námi po všechny dny našeho života. Osvěcuj nás, posiluj nás a upevňuj na cestě Hospodinově.

Ctihodný otče Efréme, pros za nás Boha!

*podle dostupných literárních zdrojů (viz DP16)
zpracovali o. d. Marek Malík a Michal Dvořáček*

Mysteriologický a eklesiologický charakter zbožštění jako předpoklad spásy v Církvi

S pomocí osvěcených svatých Otců a blahodati Svatého Ducha člověk vítězí v Kristu nad hříchem, překonává moc pomíjivosti, tlení a smrti a vchází do života Těla Kristova, to znamená, že vstupuje do Církve. Hlavními dvěma svatými tajinami jsou Křest a Eucharistie (sv. Přijímání), v nich se projevuje zvláštní plán spásy Syna Božího nejplněji. Podle své přirozenosti a cíle představuje Církev sama o sobě skutečnou „účasť na zbožštění“.

Svaté tajiny jako prostředek ke zbožštění člověka

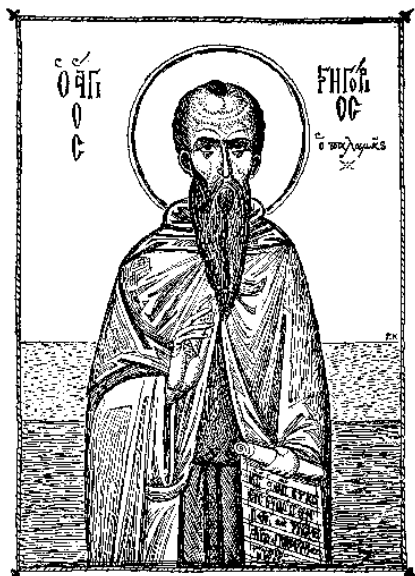
Svaté tajiny jsou ve své podstatě stvořené prostředky předávající nestvořenou božskou blahodaf. Člověk, jako stvořená bytost, potřebuje tyto „nestvořené“ prostředky, aby získal nestvořenou blahodaf Svatého Ducha. To nejpodstatnější na svatých tajinách není ovšem jejich stvořená (a tedy viditelná) podoba (forma), nýbrž skrze ně předávané duchovní dary. Je proto třeba vnímat nejen ono viditelné, ale duchovně nazírat předně ono „uvnitř skryté božství“.

Církevní tajiny odhalují každému člověku jako osobnosti možnost stát se účastníkem božské blahodati, kterou Bůh daroval lidské přirozenosti tím, že ji na sebe předtím přijal (vtělil se).

Člověk, podléhající zkáze a tlení, který vzešel ze zkáze podléhajícího kořene, z Adama, se skrze svaté tajiny sjednocuje s novým kořenem, Kristem, a získává účast na neporušitelnosti a věčném životě. Nestvořená a zkáze nepodléhající božská blahodaf sestupuje na člověka jako sluneční paprsky a činí jej tak nebeským, věčným a bezpočátečním. Mezi účastí věřícího ve svatých tajinách a jeho mravním životem je očividně přímá závislost. Jestliže však věřící přestává žít podle svatých přikázání a žije nadále v hříších, ani božský Křest ani za ním následující božské tajiny jej nemohou zachránit před věčným odsouzením.

Ač člověk získává skrze svou účast na svatých tajnách božskou blahodát a stává se účastníkem neporušitelnosti a zbožštění, přesto je vystaven nebezpečí pádu: že kvůli své nevšímavosti a lenosti během svého pozemského života odpadne od Boha.

Jak již bylo řečeno, podle názoru sv. Řehoře Palamy lze považovat za dvě nejdůležitější svaté tajny právě Křest a Eucharistii; na nich závisí celá naše spása. Pozice sv. Řehoře Palamy nicméně není v teologických názorech ničím novým, podobné stanovisko zaujímalí mnozí svatí Otcové, např. sv. Jan Zlatoústý. Právě sv. Jan, cařihradský arcibiskup, se v této souvislosti vyjádřil následovně (když hovořil o kopím probodeném Kristově žeburu): „Zde se uskutečnilo nepopsatelné tajemství: a vyšla krev a voda (Jan 19,34). Ne bez významu a nikterak náhodně vytekly tyto dva prameny (z Kristova boku), ale proto, že z jednoho i z druhého pramene je utvořena Církev. Tomu rozumí ti, kteří jsou zasvěceni do svatých tajin: vodou bývají znovuzrozeni a krví a tělem bývají syčeni. Odtud tedy získávají svůj počátek všechny ostatní tajiny...”



Sv. Řehoř Palama

Svatá tajina Křtu

Vstup do Církve a počátek osobní účasti na zbožštění a zrození v Kristu se uskutečňuje prostřednictvím svaté tajiny Křtu. Právě pomocí této tajiny se člověk očišťuje od hříchu a osvobozuje se od pout smrti. Mezi hříchem a smrtí existuje příčinná souvislost: smrt vešla do světa prostřednictvím hříchu, a od těch dob se hřích stal ostnem smrti. Dokud se člověk poddává moci hříchu, podléhá smrti, a stojí před hrozbou smrti dále hřeší...

Skrze svatý Křest člověk umírá a je vzkříšen spolu s Kristem do nového života budoucího věku. Tato tajina v sobě spájí obojí: smrt i život, pohřbení i vzkříšení. Tim, že člověk umře hříchu, vchází postupně do oblasti blahodátného života prostřednictvím pečeti daru Ducha Svatého a přijetí Těla a Krve Krista. I pokřtění lidé se však stávají terčem útoků ďábla – tímto způsobem člověka i nadále zatěžuje břemeno tlení a pomíjivosti (smrtelnosti). Avšak děje se tak nikoli beze smyslu, ale z Božího dopuštění, aby se člověk mohl stát spoluúčastníkem v díle své spásy a připravil sám sebe k tomu, aby se oblékl v nepomíjivost a následoval požehnání budoucího věku.

Křest osvobozuje člověka nejen od následné viny za Adamův hřích, jak učil blažený Augustin a po něm mnozí západní teologové, ale rovněž od moci smrti, jež vešla na svět skrze hřích a jež se zdála být příčinou hříchu.

Boží obraz, podle kterého byl člověk stvořen, se očišťuje a prosvěcuje blahodati přinášenou Kristem a nabývá schopnosti připodobnění se Bohu, neboli zbožštění, ježž nebylo možné dříve dosáhnout kvůli pádu do hříchu. V této otázce navazuje sv. Řehoř Palama na učení sv. Diadocha Fotikijského, který učil, že skrze Křest daruje božská blahodať člověku znovuzrození Božího „obrazu“ a možnost uskutečnit (znovu nabýt) Boží „podobu“.

Pokřtěný člověk se stává „duchovním“, neboť „to, co se rodí z Ducha, jest duch...“ (Jan 3,6) Otcem křtěného je sám Kristus. A tak se všichni, kteří mají různé otce podle přirozenosti (tělesnosti), stávají Kristovými dětmi podle zákona Boží blahodati.

Blahodať darovaná ve Křtu přináší v duchovním životě věřícího člověka mnohé plody – vzkříšení duše, neboli tak zvané „první vzkříšení“. Vzkříšení duše, jež se děje v tomto pozemském životě, předchází vzkříšení těla při strašném (posledním) soudu. Neznamená to však, že by snad obnovující síla Křtu působila pouze na lidskou duši (tento názor je cizí učení svatých Otců).

Boží blahodať obnovuje i tělo, tato obnova je však viditelná nikoli tělesnými očima, nýbrž očima víry. Proces vzkříšení duše ovšem začíná okamžikem Křtu, prochází celým životem věřícího a je zakončen viděním Boha v budoucím životě, i podle svědectví sv. Jana Teologa: „Nejmilejší, nyní synové Boží jsme, ale ještě se neukázalo, co budeme. Víme pak, že když se ukáže, podobní jemu budeme; nebo viděti jej budeme tak, jak jest.“ (1 Jan 3,2)

Po Křtu se člověku otevírá perspektiva a možnost růstu v životě s Kristem a v Kristu, a to tím, že má člověk účast na jeho blahodati. Sv. Řehoř Palama je přesvědčen, že ve srovnání s Adamovým přestoupením zasluhuje odstoupení člověka od Boží vůle „po Křtu“ ještě větší odsouzení. Člověk, který hřeší po svém Křtu, tím ničí své zdraví a narušuje čistotu své duše. Takový člověk se může znovuzrodit a očistit pouze pokáním a zpovědí...

(příště pokračování)

*podle knihy „Oboženije čeloveka po učeniju svjatitělja Grigorija Palamy“
prof. Georgia Mantzaridise (Trojicko-Sergijevská lavra, 2003) připravil m. d.*

Existuje ještě jeden silný prostředek v boji se všelikým hříchem: jakmile jsi upadl do nějakého velkého hříchu, běž a vyznej jej před duchovním otcem. Jestliže to nelze učinit hned, udělej to při první příležitosti, v žádném případě to neodkládej na zítra či později! Kdo často a hned vyznává svoje hříchy, ten dokazuje, že nenávidí hřích, nenávidí zajiť d'ábla a je připraven přetrpět stud při zpovědi, jen aby se zbavil a očistil od hříchu, a za to poté získává od Hospodina i úplné vítězství, a při tomto vítězství se ho nezmocňuje namyšlenost a pýcha. Buď k tomuto pozorný! (Všude jsou sítě d'ábla.)

poučení igumena Nikona (Vorobjova)

Svatá Euthýmie Všechvalná

Historie a fakta

a její zázračné upevnění pravoslavné víry

Svatá velká mučednice Euthýmie, již Církev velebí jako „všemi chválenou“ (16./29. září; tedy v den modlitební památky sv. Ludmily, kněžny české, a ctih. Prokopa, igumena sázavského) završila svůj mučednický zápas ve městě Chalcedon roku 304, v době pronásledování křesťanů, které obnovil císař Dioklecián (284 – 305).

Po 147 letech, kdy se křesťanství stalo převládajícím náboženstvím v Římské říši, učinil Bůh, aby se všemi chválená Euthýmie znovu zjevila jako hlavní svědek a vyznavač v zápase za čistotu pravoslavného učení.

Roku 451 se ve městě Chalcedon, v chrámu, kde díky mnoha zázrakům spočívaly proslavené ostatky velkomučednice Euthýmie, uskutečnilo první zasedání IV. všeobecného sněmu. Sněm byl svolán za tím účelem, aby stanovil přesnou formulaci dogmatu pravoslavné Církve o podstatě Bohočlověka Ježíše Krista. To bylo nezbytné, neboť se začala velmi rozšiřovat hereze monofyzitů, kteří oproti pravoslavnému učení o dvou podstatách Ježíše Krista, božské a lidské, uznávali pouze jeho božskou podstatu, vnášejíce tak do Církve nepokoj a nesvár. Sněmu se účastnilo 630 představitelů ze všech místních pravoslavných církví. Na sněmovních jednáních přijali za pravoslavnou stranu účast např. světitel Anatolios, patriarcha konstantinopolský (památky je 3./16.7.), světitel Juvenalios, patriarcha jeruzalémský (2./15.7.), či pověření legáti světitele Lva, římského papeže (18.2/3.3.). Monofyzité, zastoupení rovněž ve velkém množství, se účastnili v čele s alexandrijským patriarchou Dioskorem a konstantinopolským archimandritou Eutychiem.

I přes dlouhé pře nemohli svatí otcové dojít k souhlasnému řešení sporu. Tehdy sv. patriarcha konstantinopolský Anatolios navrhl sněmu, aby bylo řešení církevního sporu přenecháno Duchu Svatému, konkrétně skrze jeho nezpochybnitelnou nositelku svatou Euthýmii Všechvalnou, u jejíž divotvorných ostatků sněmovní rokování probíhala. Pravoslavní světitelé a jejich protivníci napsali své vyznání víry na dva pergamenové listy, které pak zvlášť zapečetili. Poté odkryli schránu svěťice a oba svitky vložili na její hruď. V přítomnosti císaře Markiána (450–457) účastníci sněmu schránu uzavřeli, přiložili císařskou pečeť a postavili ke hrobu sv. Euthýmie na tři dny stráž. Během těchto dní se zástupci obou stran rozhodli podstoupit přísný půst a vznášeli k Hospodinu horlivé modlitby. Za tři dny za přítomnosti všech účastníků sněmu otevřeli patriarcha a císař zapečetěnou schránu, v níž našli oba svitky neporušené. Co se však nestalo? Svitke s pravoslavným vyznáním držela sv. Euthýmie v pravé ruce, zatímco svitek s heretickým vyznáním ležel u jejích nohou. V tuto chvíli se sv. Euthýmie pohnula a podala správný svitek patriarchovi. Po tomto zjevném a všemi dosvědčeném zázraku se mnozí z těch, kteří se odklonili od pravoslavného vyznání, znovu přidávali na stranu pravoslavných a dávali zapravdu Duchu Svatému, který prostřednictvím svaté Euthýmie zjevil Boží vůli. Ti, kteří i nadále úporně setrvali v herezi, byli předáni společnému odsouzení a odloučení od Církve.

Ještě předtím, než se Peršané roku 680 zmocnili města Chalcedon, byly ostatky sv. Euthýmie včas přeneseny do Konstantinopole, do nově postaveného chrámu, zasvěceného právě této svaté mučednici. Za mnoho let, v období ikonoborecké hereze, byla schrána se svatými ostatky podle příkazu ikonoboreckého císaře Lva III. Izaurského vhozena do moře. Z moře byla schrána vytažena díky dvěma bratrům námořníkům, Sergiovi a Segonovi. Ti ji předali místnímu biskupovi. Světitel přikázal ukryt svaté ostatky tajně pod zemí, neboť ikonoborecká hereze znamenala stále ještě nebezpečí z pronásledování pravoslavně smýšlejících. Přesto byl nad místem úkrytu svatých ostatků postaven malý chrám a na místě, kde byla položena schrána, byla umístěna deska s nápisem, či svaté ostatky se zde nacházejí. Když byla ikonoborecká hereze konečně odsouzena na VII. všeobecném sněmu (787), v přítomnosti svt. Tarasia, patriarchy konstantinopolského (25.2./10. 3.), císaře Konstantina a jeho matky sv. Ireny (13./26.5.), byly ostatky svaté velké mučednice Euthýmie Všechnalné opět slavnostně přeneseny do Konstantinopole.

Krátký životopis sv. Euthýmie Všechnalné

O svaté Euthýmii víme, že pocházela z Chalcedonu, jejími rodiči byli senátor Filofronos a Theodosia, oba zbožní křesťané. Svatá Euthýmie byla panna krásná tělem i duší. Když se jednou prokonzul Priscus rozhodl uspořádat slavnost, na které měly být přineseny obětiny bohům, čtyřicet devět chalcedonských křesťanů odmítlo tento rozkaz vyplnit a skrylo se před hněvem pohanského prokonzula v neďalekých horách. Mezi nimi byla i sv. Euthýmie. Když byli nalezeni a samotný Priscus se jich ptal, proč se nepokořili nařízení o přinášení obětiny, statečně odvětili:

„I císařským i tvým příkazům je třeba se podvolit, ale jen tehdy, když nejsou proti nebeskému Bohu. Jestliže jsou proti Bohu, nejenže není třeba se jim podvolovat, ale je zapotřebí jim i odporovat.“

Poté je Priscus odeslal na různá mučení, a to po dobu devatenácti dní, dvacátého dne oddělil sv. Euthýmii od ostatních a počal ji kvůli její krásce mírně a laskavě přemlouvat, aby přece jen přinesla oběť pohanským bohům, a zachránila si tak život. Ale protože jeho mírnost a laskavost sv. Euthýmii nepřesvědčily, znovu svatou pannu předal na mučení. Nejprve ji mučili na kole, ale anděl, který se zjevil, toto kolo zlomil. Poté ji uvrhl do ohnivé pece, ale Boží mocí byla i tehdy ochráněna. Když to viděli její mučitelé, vojíní Viktor a Sosthenos, uvěřili v Krista, načež byli hozeni divokým zvířatům. Poté byla sv. Euthýmie vhozena do příkopu, který byl naplněn vodou a nejrůznějším jedovatým hmyzem. Ona však předtím,



než vstoupila do příkopu, přežehnala vodu znamením kříže a nic se jí nestalo. Nakonec byla vyvedena před rozdivočenou zvěř. Než předala svou duši Bohu, pomodlila se s vděčností a poděkovala Bohu za všechna jeho dobrodiní. Její rodiče s úctou pochovali její tělo, od něhož vycházely mnohé zázraky a uzdravení.

připravil o. diákon Marek Malík

Starec Porfýrios Kavsokalyvita (11. část)

Z poučení starců

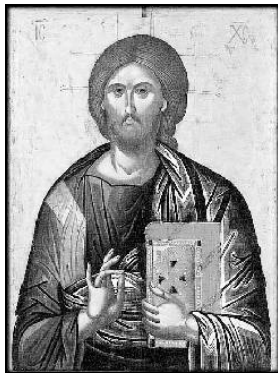
Kristus je naše láska, náš éros³

Kristus je naše radost, pravé světlo, štěstí... Kristus je i naše naděje. Naším poutem s Kristem je právě láska, éros, nadšení, touha po božském. Kristus je vším. On je naší láskou, je naším érotem. On je nehynoucí éros, éros Krista. Odtud pramení všechna radost.

Sám Kristus zosobňuje tuto radost. Jde o takovou radost, která z tebe činí zcela jiného člověka. Hovořím o duchovním bláznovství (jurodivosti), ale v Kristu. Tato radost tě opíjí jako čisté víno a ty chápeš, že jde o víno duchovní. Jen vzpomeňme, co říká sv. prorok David: „Strojíš stůl před obličejem mým, naproti mým nepřátelům, pomazuješ olejem hlavy mé, kalich můj naléváš, až oplývá...“ (Ž 23,5) Duchovní nápoj (víno) je neředěný, pravý, ryzí, velmi silný, a když jej piješ, podléháš jeho síle, která tě opíjí. Tato božská opojnost je ve skutečnosti Boží dar, jež se uděluje těm, kteří jsou „čistého srdce“ (viz Mt 5,8).

Bez ohledu na to, jak moc se budete postit, kolik zemních poklon učiníte, kolik všenočních bdění s touhou prožijete... vždy se radujte! Mějte radost Kristovu. On je totiž radostí, která trvá věčně, která přináší věčné potěšení. Jedině radost našeho Pána může přinést do duše člověka pevný a spolehlivý klid, onu mírnou veselost a přeradostnou blaženost. Pán nám daruje radost naplňující nitro člověka štěstím, radost převyšující každou radost... Kristus si přeje a nalézá zalíbení v tom, že kolem sebe rozdává radost, aby obohatil své věrné radostí. Přeje si, aby „(naše) radost byla úplná“ (1 Jan 1,4).

Takové je naše náboženství. Toho se musíme držet. Kristus je, jak jsem už mnohokrát řekl, mé děti, naším Rájem. Co je vlastně Ráj? No přece Kristus. Odtud, od něj, začíná Ráj. On je přesně oním skutečným Rájem, a všichni ti, kteří zde na zemi žijí v Kristu, žijí ve skutečnosti v Ráji. Ano, je to přesně tak, jak vám říkám. Je tomu tak, skutečně, doopravdy, věřte mi! My se jen musíme vynasnažit, abychom našli způsob, jak staneme ve světle Kristově. Nejde o to, že budeme činit



³ V Platónově chápání je slovo „éros“ zduchovněno a naplněno vyšším významem. Éros je snahou přejít od smyslového k duchovnímu; je to puzení smrtelníka povznést se k nesmrtelnosti a zároveň touha probudit tento cit i v druhých. (pozn. překl.)

to, co se od nás formálně očekává. Podstatou všeho je to, abychom byli spolu s Kristem. Necht' povstane duše a zamiluje si Krista, aby se stala svatou. Necht' se oddá božskému érotu. Tak si nás zamiluje i On. Jedině tak se naše radost stane nehybnoucí. Vůbec nejvíce si Kristus přeje, aby nás naplnil radostí, neboť sám je pramenem vši radosti. Tato radost je darem od Krista. Právě uvnitř této radosti můžeme Krista poznat. Nemůžeme jej ale poznat, jestliže on nás nezná. Opět se obrátíme ke sv. proroku (Davidovi) a k jeho poučení: „Nebude-li Hospodin stavět dům, nadarmo se usilují ti, kteří jej stavějí.“ (Ž 127,1)

Právě toto, co jsme řekli výše, chce získat i naše duše. Jestliže se náležitě připravíme, Boží milost nám to vše udělí. Není to obtížné. Když celou duši přijmeme milost, vše se stane jednoduchým, naplněným radostí, Božím požehnáním. Božská milost neustále klepe na dveře naší duše a čeká, až otevřeme, aby vešla dovnitř, až k žíznicímu srdci, aby je napojila. Ono naplnění je sám Kristus, Přesvatá Bohorodice, Svatá Trojice. Jak krásné to jsou věci, jen uznejte!

Pokud skutečně miluješ, nacházíš se v jednotě, ačkoli třeba nevíš, že tuto jednotu prožíváš. Nevnímáš ani auta ani lidi kolem sebe, vůbec nic. Nacházíš se ve svém nitru s tím, koho miluješ. Žiješ jen pro něj, skrze něj se raduješ, on tě naplňuje inspirací. Copak to není pravdivé? Myslete na to, aby osobou, již budete milovat, byl Kristus. Kristus ve tvé mysli, Kristus v tvém srdci, Kristus v celém tvém bytí, ve všem Kristus.

Kristus je život, pramen života a radosti, pramen pravdivého světla, Kristus je vším. Ten, kdo miluje Krista a ostatní lidi, ten žije skutečným životem. Život bez Krista znamená smrt, utrpení. Takový stav ve své podstatě již není životem. Jde o utrpení, opak lásky. Život, to je Kristus. Láska znamená, že „žijeme životem Krista“. Buď se nacházíš uvnitř života, nebo tě pohlcuje smrt. Záleží na tobě, jakou cestu zvolíš.

Naším hlavním cílem se proto musí stát jedno – láska ke Kristu, láska k Církvi, k našemu bližnímu. Láska, uctívání Boha a touha po Kristu a jednota s ním, s ním a s jeho Církví, to vše představuje náš pozemský Ráj. Láska ke Kristu je také láskou k našemu bližnímu, ke všem, dokonce i k nepřátelům. Křesťan cítí bolest za všechny, touží po tom, aby všichni byli spaseni, aby všichni mohli zakusit Boží království. To je opravdový projev křesťanství. Prostřednictvím lásky k našemu bratrovi se můžeme naučit milovat Boha. Zkusme po tom toužit, ze srdce si to přejme, ať už jsme toho hodni, či nikoli... Boží milost přichází vždy prostřednictvím našeho bratra. Když milujeme našeho bratra, milujeme také Církev, a tím i Krista. Nacházíme se přece uvnitř Církve... A tedy, když milujeme Církev, milujeme také sami sebe.

(příště pokračování duchovních poučení starce Porfýria)

z kap. „O Božském érotu“ přeložila Stefania Fasouli Dvořáčková

Není třeba od sebe vyžadovat příliš mnoho. Je lepší být pokorným před Bohem. Odkrývejte mu sebe sama, se všemi skvrnami, a jako malomocný volejte: «Pane, chceš-li, můžeš mě očistit.» (Mt 8,2)

poučení igumena Nikona (Vorobjova)

O laskavosti matčina srdce

Z rumunského duchovního odkazu

Jaká je hlavní a nejužitečnější myšlenka pro náš život a co člověk potřebuje k tomu, aby byl spasen? Vedle správné víry jsou nutné tři následující věci, o nichž nás učili svatí Otcové: abychom měli vůči Bohu srdce syna, k sobě samým mysl soudce a ke svému bližnímu srdce matky.

Ano, takovými bychom měli být: Božími syny skrze jeho dar! Všichni můžeme Boží dar synovství přijmout skrze křest. Po křtu se naší matkou stává Církev, která nás všechny rodí z vody a Ducha (Svatého). Tehdy se stáváme Božími syny skrze Boží dar. My však nejsme Božími syny ve své podstatě, neboť podle podstaty existuje pouze jeden syn, a tím je Kristus.

Stali jsme se tedy Božími syny skrze jeho dar a modlíme se k Bohu slovy: „Otče náš, jenž

jsi na nebesích...“ Jak být ale skutečným synem zde na zemi? Skutečným synem, synem, který miluje svého otce věrně a celým svým srdcem a který se bojí, aby svému otci nepůsobil nějakou bolest, aby nerozhněval toho, kdo mu dal život a vychoval ho... Když se dítě dopustí nějaké chyby, rychle se rozběhne k otci, kterého prosí za odpuštění: „Odpusť mi, otče, že jsem udělal chybu.“ Má radost, když mu otec odpustí a řekne: „Milý synáčku, dávej pozor, abys už něco podobného podruhé neudělal...“ Stejně bychom měli dávat pozor i my před naším nebeským Otcem.

Jsme Božími syny skrze jeho dar, syny nebeského Otce. Máme na nebesích Otce, který shlíží na všechny národy světa („Trůn Hospodinův v nebi jest; oči jeho hledí, víčka jeho zkoušejí synů lidských.“ Viz Ž 11,4). Spasitel nás učí: „A otce nenazývejte sobě na zemi!“ Proč? „Neboť jeden jest Otec váš, kterýž jest v nebesích.“ (Mt 23,9)

Slyšeli jste, že Otec má moc nade vším

stvořením, které učinil a které se nachází pod nebesy i na nebesích. Když tedy zhřešíme, měli bychom podobně jako syn svého otce prosit za odpuštění ihned poté, co jsme zhřešili. To je podmínkou naší spásy.

K sobě samým, jak jsem již řekl, bychom měli zachovávat mysl soudce. Co to znamená? Abychom sami sebe posuzovali podle toho, jak se líbí Bohu to, o čem přemýšlíme, o čem mluvíme a co činíme, jak se mu líbí to, co máme v plánu učinit... A pokud nám naše svědomí, které je zrcadlem našeho srdce, říká „ne“, měli bychom přestat činit, myslet, mluvit a plánovat všechny tyto věci. Ve Svatém písmu je proto řečeno: „...ješto kdybychom se sami rozsuzovali, nebyli bychom souzeni.“ (1 Kor 11,31) A jestliže naše svědomí říká „ano“, je to dobře, protože

máme svědectví svého dobrého svědomí. Vždy bychom totiž měli mít čisté svědomí vzhledem k tomu, o čem přemýšlíme a co činíme.

Třetí cestou ke spáse a naší velikou a svatou povinností je mít ke svému bližnímu „srdce matky“. To se od nás požaduje proto, abychom milovali všechny lidi na světě, jako matka miluje své vlastní děti. Neboť dobrá matka, která by měla třeba i deset dětí, by je všechny milovala stejně. Dobrá

matka je totiž jako kvočna. Už jste ji někdy viděli? Ta, i když má třicet kuřat a vy jí vezmete jedno z nich, okamžitě na vás zaútočí. Proč? I to jedno malé je přece její. Takto se zachová každá matka!

Když matka vezme do rukou rákosku a potrestá s ní dítě, větší bolest než neposlušné dítě bude cítit ona sama. Uhodí jej totiž se soucitem. Aby jej to nebolelo, uhodí pouze rákoskou, a nikoli svým zlým úmyslem, uhodí s láskou, aby se dítě napravilo a stalo dobrým.

Existuje jedno přísloví: „Tam, kde uhoří



matka, začne růst.“ Matka totiž své děti miluje a kárá je z lásky. Někdy se matka rozzlobí a předstírá, že chce své děti zahanbit, vezme proto do rukou hůl a dělá vše možné, aby se její děti napravily. Kárá i dobré i zlé děti, ale v okamžiku nebezpečí na vše zapomene. Skutečná matka položí svůj život za všechny své děti. I kdyby měla zlého syna, pijana, který ji neposlouchá – ať se Bůh nad ním smiluje – a kdyby viděla, že vstoupil do vody a topí se, nebo kdyby spadl do ohně, pak se za ním vrhne! Klidně s ním zahyne, jen aby ho zachránila. Nebude vzpomínat na to, že ji syn rozhněval. Když syn zavolá: „Maminko, neopouštěj mě!“ ona rázem na vše zapomene. Proč? Protože je sku-

tečnou matkou, a každé její dítě je kouskem jejího srdce; matka jej proto nemůže nikdy opustit a nechat jej v nebezpečí.

Takto bychom měli jednat, abychom všem lidem kolem nás považovali za své bližní. Abychom je milovali jako matka, která za své děti pokládá život, a abychom i my za ně dokázali položit život. Abychom se stali podobnými skutečné matce v jejím vztahu ke všem dětem, k dobrým i ke zlým, abychom je všechny milovali jako sami sebe.

*z knihy „Naše rozprawy se starcem Kleopou“
(vydalo biskupství Romanu, 1995 – 2002)
připravila Alina Buruiana*

Po stopách starce Paisije (II.)

„Krátké zastavení v Panagudě“

„Už jste si nabídli z našich lukumi?“ zeptal se hlas, jenž očividně patřil někomu, kdo na malém pozemku přináležejícím ke kelii starce Paisije zaléval květiny a stíral se o hustý porost keřů.

„Ano, děkujeme,“ odpověděli jsme zdráhavě, jelikož jsme nevěděli, komu hlas vlastně patří. Mysleli jsme při tom i na žízeň, která nás v rozpáleném letním odpoledni pronásledovala na naší cestě ke kelii starce Paisije (Svatohorce, +1994) – mezi poutníky proslulé Panagudě. Právě zde starce Paisij strávil několik let předtím, než definitivně kvůli zdravotním obtížím odešel do monastýru sv. Jana Theologa v Souroti.

„A vodu, tu jste si také nabídli?“ ozval se opět hlas mnicha, jehož obrysy jsme již v dáli uvnitř zahrady mohli zpoza plotu nejasně pozorovat.

„Je dobrá, chladivá...“ pokračoval mnichův hlas.



„Ach, ano, děkujeme, rádi ochutnáme, jsme vyprahlí a žízniví,“ odpověděli jsme již s větší jistotou v hlase...

Náhle se před námi zpoza roští vynořila postava mnicha, který nás začal pozorovat zvědavě a přitom bedlivě očima, nicméně stále nás nechával na pochybách, zda se vůbec dozvíme, o koho jde, a zda nás vpustí dále, abychom se mohli na chvíli posadit ve stínu.

„Požehnejte,“ řekli jsme téměř bez rozmyšlení.

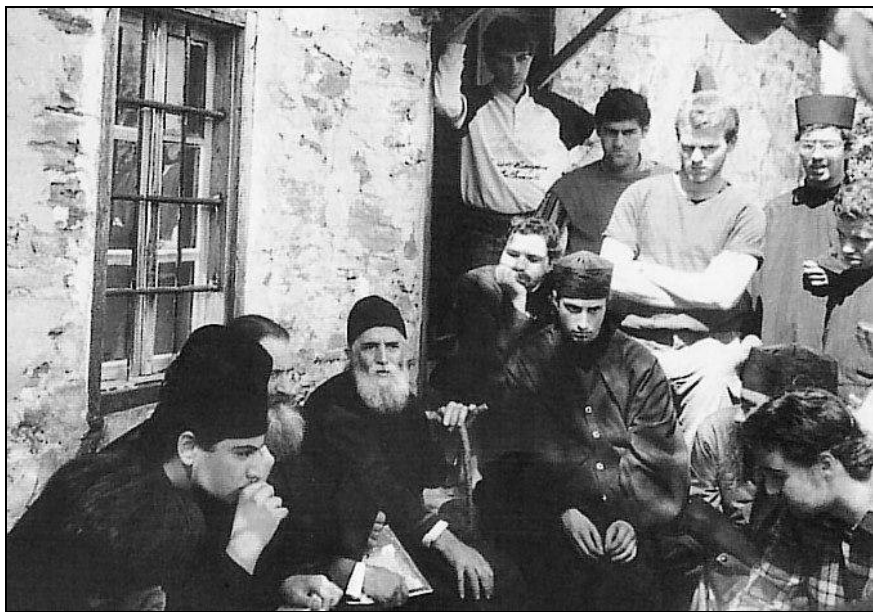
„Hospodin (ať vám požehná),“ pronesl nám dosud neznámý svatohorec, z jehož vzezření jsme odezírali jistou vřelost a jehož tvář k nám vyzařovala pronikavý a stále radostný pohled.

„Co vás sem přivádí?“ zeptal se otec (později jsme se dozvěděli, že jde o jero-monacha Arsenia, který nyní bydlí v Panagudě a stará se o ni jako věrný žák svého učitele, který už není mezi živými).

Chtělo se mi říci, že touha spatřit starce Paisije... ale včas jsem se zarazil, neboť bylo třeba krotit silné vzrušení a nervozitu, které mne ovládaly. Otec Arsenios už ale asi v tuto chvíli z našeho chování a otázek poznal, že se toužíme dotknout něčeho, co patřilo ke starcově životu, že bychom rádi vyslechli něco, co by v nás zane-chalo světlou památku na osobnost velkého řeckého starce poslední doby. Nebyli jsme v tomto ohledu jediní, kteří přicházejí i po smrti starce Paisije a touží spatřit ono tiché místo asketického zápasu, modlitebního soustředění a moudrých besed starce s poutníky a přilétají k jeho „archontariki“⁴ pod širým nebem, jak se říká ne-velkému prostoru před starcovou chýší s mnoha malými dřevěnými sedátky. Pana-guda již zdálky přitahuje svojí čistě bílou barvou a celá vyčnívá z hustého listna-tého lesíku, zarostlého nízkými keři a všudypřítomným plazivým břečťanem. Kelie je dobře viditelná i z blízkého monastýru Kutlumisiu, kam starce občas docházel, zejména při příležitosti svátku místní bohorodičné ikony.

Nakonec jsme otci Arseniovi prozradili, proč přicházíme: že jsme se již před ča-sem vydali hledat všechna hmatatelná, ale i duchovní svědectví o starci Paisijovi, jehož máme ve velké úctě, a že jsme v minulosti navštívili i místo jeho prvních as-ketických zápasů v monastýru Stomio v Konitse (v Epiru).

Otec Arsenios poznal naše úmysly a otevřel nám bránu, z níž vedl úzký chodní-ček přímo ke kelii starce Paisije. Před kelií, na malém paloučku, skrývajícím se ve stínu vysokého listnáče, jsme se posadili na malé dřevěné špalky, které sloužily



⁴ Archontariki je obvykle místo pro přijetí poutníků v monastýru, zde za archontariki sloužilo odkryté prostranství před kelií.

k besedám starce se znavenými poutníky.

Za starcem přicházelo, zejména v posledním období jeho života, stále více a více poutníků, ačkoli ne všem a vždy starce Paisij otevíral. Někteří si s sebou museli přinést notnou dávku trpělivosti, a někteří museli přijít i několikrát. Myslím ale, že nikdo z nich nakonec neodcházel s prázdnou... Vždyť duchovní dary a zkušenost Boží milosti, které starce Paisij bezpochyby měl, neznačí prostorových ani časových omezení a je známo, že mnohé skutky starce Paisije byly a jsou právem považovány za zázračné. Nejpodivuhodnější na starcích je však jejich pokora, která vydá za celou hrst zázraků, neboť přivádí věřícího k poznání, že nikoli zázraky, ale důvěra v Boží pomoc, tedy víra, je nejmocnějším vodítkem a ukotvením v našem duchovním životě...

Otec Arsenios se s námi rozdělil o skromné pohoštění, nalil nám studené vody a provedl nás po útrobách kalyvy, resp. předsíně, a samotného chrámu (zasvěceného podobně jako ve Stomiu svátku Narození Přesv. Bohorodice), v němž se starce Paisij modlil a kam za ním přicházeli sloužit kněží (starce sám byl prostým mnichem). Na levé straně, před ikonostasem, měl starce své „stasidi“, dřevěnou opěrku, u níž stával a čítával modlitby. K jeho nejoblíbenějším ikonám patřila kromě Přesv. Bohorodice především ikona sv. Arsenia Kappadockého (jeho učitele). Z celého místa, zahrady, její květeny, malé, ale útulné a upravené kelie s chrámem, prostého, ale promodleného ikonostasu... vycházel zvláštní pokoj, celé místo svědčilo o zvláštním sejetí chudoby a bohatství – o chudobě fyzické, ale bohatství duchovním.

Přijde-li tedy někdo z vás ke kelii Panaguda, která je vzdálena necelou půlhodinu od „Karyes“, správního centra Sv. Hory (ve směru k Iverskému monastýru), ať nezapomene přijít s myšlenkami upřenými k Bohu a děkovat za vše, čím nás náš Pán obdarovává. Neboť i sebemenší věci mají v našem životě svůj velký význam. Ne nadarmo Řekové říkají: „Mikro doro, megalí simasia.“ (Tedy: malý dar, ale velkého významu...)

Nakonec, po téměř hodinové návštěvě, jsme se s otcem Arseniem rozloučili. Jeho osobnost a moudré odpovědi na naše dotazy v nás zanechaly velký dojem. Naše krátké zastavení bylo u konce a bylo třeba se vrátit...

Proslulý archontariki zůstává i nadále hřejivým zastavením na duši poutníka, který prahne jako včela po plástu medu a touží nasbírat pyl z těch nejvoňavějších bylin ze zahrady Přesv. Bohorodice. Zastavíte se jen na chvíli, a už se odtud nebudete moci odtrhnout...

m. d.

Ctihodný Makários Egyptský objasňuje vztah pokory k ostatním ctnostem pomocí podobenství o honosném obědě přichystaném pro krále a jeho velmože. Protože ale všechno bylo připraveno bez soli (tj. pokory), ten, kdo vystrojil tento oběd, se namísto poděkování vystavuje jen královu hněvu. Takto, bez pokory, jsou nicotné veškeré lidské ctnosti ...

poučení igumena Nikona (Vorobjova)

Zpráva z farního shromáždění

Ze života naší farnosti

Dne 17. června proběhlo řádné farní shromáždění Pravoslavné církevní obce v Brně. V úvodu přednesl duchovní správce farnosti prot. Jozef Fejsak podrobnou zprávu o činnosti a hospodaření církevní obce v roce 2006. Následovala rozprava o plánech na následující rok. Farní shromáždění se shodlo na potřebě dalších renovací technického vybavení našeho chrámu. Byl schválen plán výuky náboženství a plán výuky ve Svatováclavské hudební škole na rok 2007, dále byl schválen plán ediční a vydavatelské činnosti farnosti. S velkou radostí byla přijata zpráva o vybudování nového domovního chrámu naším farníkem na západní Ukrajině. V závěru byl přednesen návrh žádat o vysvěcení o. diákona Marka Malíka na druhého kněze pro naši farnost. Tento návrh byl farním shromážděním jednomyslně přijat.

Svátek Počájevské ikony

Svátek ikony Přesvaté Bohorodice Počájevské (5. 8.) je vždy velkým dnem pro věřící brněnské církevní obce. Mnoho z nás mělo možnost se zúčastnit některé z poutí na Počájevskou horu, mnoho našich věřících přímo z těchto krajů pochází nebo zde má své kořeny. Všichni cítíme, že duchovní posila z Počájeva, o které jsme slyšeli, jak v minulosti upevňovala pravoslavné věřící v našich krajinách, k nám přichází i v těchto dnech. Po jitřní bohoslužbě byl sloužen akathist k Přesvaté Bohorodici. Následovala svatá liturgie zakončená slavnostním průvodem s ikonou kolem chrámu.



Posvěcení nové pláštěnice Přesv. Bohorodice

Už v neděli 26. srpna byl po jitřní bohoslužbě zařazen akathist ke svátku Zesnutí Přesvaté Bohorodice, po kterém následovala svatá liturgie. V samotný den svátku, tedy v úterý 28. 8., byl po jitřní bohoslužbě a svaté liturgii sloužen obřad pohřbení Přesvaté Bohorodice s průvodem kolem chrámu. Slavnostní a důstojná atmosféra obřadu byla umocněna přítomností nové pláštěnice Přesvaté Bohorodice, zhotovené pro náš chrám sestrami monastýru sv. Mikuláše z Horodku v Rovenské oblasti na Ukrajině.

Pouť v monastýru sv. Gorazda v Hrubé Vrbce

Ve dnech 31. srpna a 1. září proběhla v Hrubé Vrbce pouť u příležitosti památky mučednické smrti sv. Gorazda II. Místem konání bylo svět-covo rodiště, kde se dnes nachází mužský pravoslavný monastýr. Pořad bohoslužeb zahájila v pátek večerní bohoslužba s panychidou a od deváté hodiny večerní pak bohoslužba celonočního bdění. V sobotu ráno od devíti hodin byl čten akathist ke sv. Gorazdovi. Svatou archijerejskou liturgií, která poté následovala, sloužil vладыka Simeon. Poutníci, mezi nimiž byli také mnozí brněnští farníci, se v tento slavnostní den sjeli do Hrubé Vrbky opravdu ze všech koutů naší vlasti.



Koncert pěveckého sboru Blagovest

V rámci prezentace ruské kultury na Moravě se 26. září v podvečer uskutečnil v prostorách chrámu sv. Václava v Brně koncert pěveckého sboru Blagovest Ioanno-damaskinského církevního pěveckého bratrstva. Tento mužský pěvecký sbor byl založen v roce 1991 v Nižním Novgorodě při monastýru Zvěstování Přesvaté Bohorodice.

Na programu koncertu byly pravoslavné církevní skladby v klasickém podání, ale hojně též v úpravách věhlasných ruských skladatelů (Česnokov, Rachmaninov, Gerčaninov). Sbor svým strhujícím výkonem posluchačům dokonale zprostředkoval duchovní atmosféru ruských pravoslavných zpěvů.

Aktuality připravil Jan Zbyněk Zavřel

Blahodatiné zastavení

divotvorné ikony Přesv. Bohorodice v našem chrámu

Předem ohlašovaná návštěva divotvorné, myrotečivé ikony Přesv. Bohorodice „Obměkčení kamenných srdcí“ (jinak též „Sedmibolestné“) v chrámu sv. Václava v Brně zanechá v paměti všech, kteří se této významné události (30. 9.) zúčastnili, bezesporu nesmazatelnou a světlou památku. Ikonu, která byla s požehnáním Moskevského patriarchátu zapůjčena Pravoslavné církvi v českých zemích a na Slovensku (od 22. 9. do 1. 10. 2007) uvítal na jednom z jejího posledního zastavení pěvecký sbor brněnské farnosti skladbou „Carice moje preblahaja“. Po důstojném přijetí ikony duchovním správcem naší farnosti (o. Jozefem Fejskem), předsedou sboru starších (Vadimem Kozlovským) a všemi věřícími následoval průvod kolem chrámu. Přímymi účastníky bohoslužby, jakož i všech obřadů, které vedl o. Jozef spolu s dalšími knězi (prot. Milan Koplík a o. Nikolaj Popov z Ostravy a později též o. Karel Podracký z Olbramovic), se stali nejen pravoslavní věřící, ale i mnozí jinoslavní, jež do našeho chrámu přivedla úcta k Boží Matce, kterou spolu s námi pravoslavně opěvovali. Během dlouhého obřadu, jenž začal uvítáním ikony a pokračoval dále božskou liturgií a po ní následujícím akathistem, cítili věřící blahodatiné přímlyvy Přesv. Bohorodice za její věrný lid. Na samý závěr byla ikona, nesená na rukou kněží a doprovázená nespočtelným zástupcem věřících v průvodu kolem chrámu, odvezena za zpěvu bohorodičného troparu (k ikoně Sedmibolestné) po 13. hodině do jihlavské farnosti a dále do Prahy, odkud se vrátila zpět do Ruska. Duchovní správce naší farnosti později potvrdil, že byl očitým svědkem toho, jak ikona Přesv. Bohorodice během bohoslužby myrotečila a projevila tímto způsobem svou milost ke všem, kteří ji přišli uctít. Přesvatá Bohorodice nás v tento slavný den všechny sjednotila pod svou mocnou záštitou, také proto zůstane tato významná událost navždy v naší paměti. **Přesvatá Bohorodice, spasiž nás!**



Aktualitu připravil Michal Dvořáček

Odešel o. protojerej ThDr. Miroslav Mužík

V sobotu dne 28. července 2007 se církevní obec v Třebíči rozloučila se svým dlouholetým duchovním, otcem protojerejem ThDr. Miroslavem Mužíkem, který odešel po více než půl století trvající kněžské službě k Hospodinu. Ze své aktivní pastýřské služby byl k zármutku všech vytržen před pěti lety nemocí, již se snažil všemi silami vzdorovat a pevně věřil, že se ke svému oltáři ještě vrátí. Za dva měsíce by se byl v kruhu rodiny dožil oslavy svých 86. narozenin (narodil se 5. října 1921 v rodině řídícího učitele v Červené Lhotě), žel místo toho se s ním přišli spolu s rodinou a věřícími rozloučit do trebičského Božího chrámu jeho věrní spolubratři a vyprovodit ho v modlitbách tam, „kde již není bolesti ani stesku ani vzdechu, ale život nekonečný“.

Zesnulý otec Miroslav pracoval po gymnazijních studiích v Třebíči nějaký čas jako úředník v Brně, kde na Vysokém učení technickém získal titul stavebního inženýra. Setkáním a pozdějším sňatkem s nadšenou pravoslavnou věřící, Darií Auerovou, byl získán pro krásu svatého pravoslaví a pod vlivem brněnských věřících, s nimiž se setkával na bohoslužbách, se pak rozhodl stát se knězem.

Teologické studium mu poskytl Prešovská pravoslavná bohoslovecká fakulta, kde posléze dosáhl i doktorátu bohosloví. Své bohoslovecké vzdělání a pastýřské zkušenosti uplatnil k radosti studentů od roku 1992 při téměř pětileté aktivní práci na jejím Detašovaném pracovišti v Olomouci jako učitel církevního práva. V této oblasti nejednou vystoupil jako znalec při formulacích naší církevní ústavy i jejích prováděcích předpisů a v mnoha jiných praktických i teoretických církevních otázkách.

Kněžské poslání otce Miroslava se odvíjelo nejprve při světském zaměstnání od roku 1952, brzy však přešel plně do služeb církve, která v poválečných letech velmi potřebovala duchovenský dorost, který by zaplnil potřebná místa v církevních obcích. Otec Miroslav působil nejprve jako řádný duchovní v Kroměříži a v roce 1955 pak přešel do církevní obce v Třebíči. Tě věnoval celý svůj další život, než jeho aktivní práci přerušila nemoc. Obětavou péčí mátušky Darie se z poměrně těžkého postižení mozkovou příhodou před několika lety zotavil a nebýt dřívějších nedostatečně léčených zranění, která mu bránila v samostatném pohybu, mohlo se mu splnit i jeho tiché, ale velké přání, znovu stanout před svatým prestolem a zpívat posvátná slova liturgie. V loňském roce však všem nadějím učinil konec nález pokročilé zhoubné nemoci.

Když už otec Miroslav sám nemohl konat Boží službu, nevynechal jedinou příležitost k účasti na svaté liturgii, a třebaže byl chorobou zesláblý, odhodlaně zdolával schodiště trebičského chrámu. Nemoc otce Miroslava postihla na těle, ale duchovně jeho osobnost zkrásněla; nekonečně trpělivý, rozvážný a tiše milující stal se zejména pro své nejbližší moudrým starcem. Za zásluhy o církev mu udělil nyní již zesnulý metropolita Dorotej právo nosit mitru a arcibiskup Kryštof právo nošení druhého kříže.



Do třebíčského chrámu svatého Václava a Ludmily na Gorazdově náměstí se přišli se zesnulým rozloučit jeho oltární spolubratři. Vladyka Simeon pověřil vedením svaté liturgie a pohřební kněžské litie otce protojereje Jozefa Fejsaka z Brna, který nepřítomného archijereje omluvil a jeho jménem vyjádřil upřímnou soustrast. Z Brna s ním přijel i pěvecký sbor, jenž pod vedením bratra Jaroslava Černockého provázel dlouhý a dojemný obřad. U svatého prestolu stálo osm duchovních. Protojerej Pavel Aleš pronesl smuteční promluvu, v níž citoval verše slavného teologa sv. Jana Damašského, jež světec složil pod dojmem bolesti z podobného okamžiku loučení se svým zesnulým spolubratrem a přítelem. Otázky, které přináší smrt, navozují až pesimismus z marnosti všeho, neboť nic zde na zemi není trvalého. Ale Kristova tvář otevírá zesnulému světlo a útěchu věčné krásy. Dárce pokoje, Pán Ježíš Kristus, přijímá nyní svého služebníka a našeho bratra, zesnulého otce Miroslava, do své láskyplné náruče...

podle smutečního slova otce prot. Pavla Alše redakčně upravil m.d.

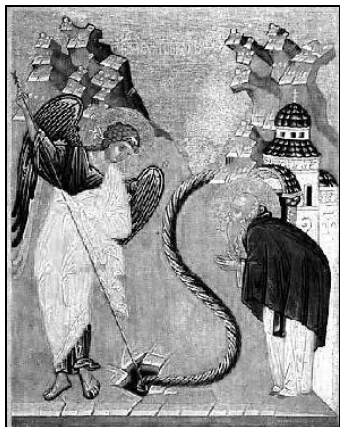
Nechť Hospodin upokojí duši zesnulého služebníka svého, otce Miroslava, tam, kde všichni jeho svatí odpočívají!

**Jaká sladkost života přetrvává, aniž by se jí dotkla bolest?
A jaká sláva na zemi ustojí, aniž by se změnila?
Aby byla mocnější než stín, aby byla nádhernější než nejkrásnější sen?
V jediném okamžiku i toto vše přijme smrt.
Avšak ve světle své tváře, Kriste, a v potěše své krásy
upokoj toho, jehož jsi vyvolil, neboť jsi pln lásky k člověku.**

(z „Pohřební písně útěchy“ sv. Jana Damašského)

Zázrak sv. archanděla Michaela v Chónách (6./19.9.)

Ve Frýgii, nedaleko města Hierapolis, na místě zvaném Cherotopa, se nacházel chrám sv. archanděla Michaela. V blízkosti svatyně se nacházel uzdravující pramen. Chrám dal zbudovat jeden z obyvatelů města Laodiceje jako projev vděčnosti Bohu a sv. archandělu Michaelovi za uzdravení své dcery. Jednoho dne se archanděl Michael zjevil ve snu dosud nepokřtěnému otci němé dívky a oznámil mu, že dcera obdrží dar řeči, když se napije vody z pramene. Dívka se napila posvátné vody a začala skutečně mluvit. Když otec spatřil takový zázrak, přijal s celou svou rodinou sv. tajinu Křtu a neprodleně dal vystavět chrám ke cti svatého archanděla. S nadějí na uzdravení začali k prameni přicházet nejen křesťané, ale i pohané; mnozí z nich se tu zříkali pohanské víry a vstupovali na pravou cestu víry v Krista.



Při chrámu sv. archanděla Michaela působil jeden zbožný člověk, který se jmenoval Archipos. Ve všem byl nápomocný místnímu knězi a svědomitě vykonával více než šedesát let službu ponomara.

Svým svědectvím o Kristu a osobním zbožným životem přiváděl mnohé z pohanů ke křesťanské víře. Stalo se však, že někteří z pohanů, planoucí hněvem proti křesťanům, se domluvili, že zničí nejen chrám, ale připraví o život i jeho strážce Archipa. Aby uskutecnili svůj podlý záměr, svedli dvě říční ramena v jedno a nasměrovali jejich tok přímo proti chrámu sv. archanděla.

Jakmile sv. Archipos rozpoznal jejich zlé záměry, jal se vroucně modlit ke sv. archandělu Michaelovi, aby zabránil hrozícímu nebezpečí. Vtom se u chrámu zjevil sám vojevůdce nebeských mocností Michael s mečem v ruce a udeřil jím do skály, jež stála opodál. Ve skále vznikla průrva a valící se voda byla odvedena do propasti. Chrám byl zachráněn před jistou zkázou. Když pohané spatřili tento nadpozemský skutek, dali se se strachem na útěk. Archipos pak shromáždil všechny věrné křesťany do chrámu, kde společně oslavovali Boha a velebili sv. archanděla Michaela za jeho podivuhodnou pomoc. Místo, na kterém došlo k ohromujícímu zázraku, dostalo název Chóny, což znamená „otvor“ nebo „průrva“.

Blahopřání

9. 9. 2007, na svátek zázraku sv. archanděla Michaela, se manželům Petře a Michalovi Zavadilovým narodil syn, kterému dali jméno Michal.

Za celou redakční radu a věřící naší farnosti jim k této velké a radostné události blahopřejeme a přejeme jejich rodině hojnost Božího požehnání a mnoho štěstí do dalšího společného života.

Boží moudrost je tak velká, že i zlo Hospodin obrací k užtku člověka. Tuto myšlenku odkrývá mnoho svatých otců. Podstata je v tomto: člověk může být spasen skrze víru a plnění všech přikázání. Plnění přikázání mění psychiku (duši) člověka, obnovuje ho, činí jej „novým“ člověkem podle Božího obrazu, přesněji podle obrazu našeho Spasitele, Ježíše Krista. Tou nejzákladnější vlastností onoho „nového člověka“ je pokora („Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný...“ viz Mt 11, 29), bez níž se člověk, i kdyby plnil třeba všechna Boží přikázání, nejenže nepřibližuje k Bohu, ale dokonce se stává Božím nepřítelem. To znamená, jestliže schází pokora, na jejím místě zcela jistě stane pýcha.

Nezapomíná-li člověk vnímat své vlastní nitro a neustává-li ve svém zápase s hříchem, náhle začne chápat, jak hluboko je zkažen a jak je celá jeho podstata prostoupena pýchou. Když zvítězíme nad veškerou svou domýšlivostí, nad svou pýchou, ješitností a hrdostí, zvítězíme tím současně i nade vším hříchem. Ukazuje se tedy, že pády člověka způsobené hříchem mu mohou pomoci v získávání pokory.

poučení igumena Nikona (Vorobjova)

Duchovní besedy a poučení starce Antonije

Člověk a Boží stvoření

Útěk přes močál

„Otče Antoniji, a pro ty, kdo zůstanou ve městě, není šance na spásu?“ ptám se.

„Proč? Jsou to dvě různé věci: jeden je ve městě a druhý na venkově. Ale copak se dají používat slova ‚musí, nemůže‘, když je řeč o spáse duše?“

Jeden otec mi vyprávěl takový příběh, vypadá úplně jako podobenství. Jedna ze stran jejich průmyslové zóny – dělali v lágru bedny pro armádu – sousedila s ohromným močálem plným neprostupných slatí. Z té strany nebyl dokonce ani ostnatý drát: všechny pokusy o útěk končily sto, dvě stě metrů od břehu. Křik uprchlíků o pomoc jen vyvolával u někoho soucit, a u strážce škodolibost. Močál byl tak strašný, že ani v zimě úplně nezamrzal. Každopádně, zimní útoky měly podobný výsledek. Ale tu se rozhodl k útěku Bělorus, který dobře znal bažiny, bývalý lesník. Dlouho pozoroval močál, něco tam zkoumal, vyptával se, kde se utopili předchozí uprchlíci, stopoval vývoj bahenních plynů, vznik rezavých skvrn... zkrátka, připravoval se.

A pak vyrazili – takových pět, šest lidí a kněz, ten, co mi to vyprávěl. Vyšli ráno, za mlhy, jakmile je nahnali do průmyslové zóny, a šli husím pochodem. Zpočátku šlo všechno hladce, ušli pár kilometrů od lágru a odpočinuli si na ostrůvku. A potom se to rozjelo: jeden, druhý, třetí... všechny pokusy zachraňovat ty, kdo uvázli v řídké smrduté slati, končily tím, že zachránce se sám začínal propadat. Nejhloupěji zahynul Bělorus: ubil klackem ptáka na čisté vodě a lezl za ním. Hnízdo bylo pět, šest metrů od břehu plovoucího ostrůvku, ale stačilo to. A druhý břeh močálu už byl vidět! Kněz se na něj doplazil.“

Starec udělal pauzu, já jsem ji považoval za konec vyprávění a zeptal jsem se: „A v čem je podobenství, otče?“

„A tu máš podobenství: zachránil se ten, kdo byl nejhůř připravený pro takový přechod, proto se plně spolehl na Hospodina. A ten, kterému, jak se říká, sám Bůh přál dojit, se nechal svést jídlem, chtěl povolit bříchu, a zahynul.“

Tak je to i se spásou ve městě. Rozumný vojevůdce se vždycky snaží o početní převahu nad vojskem protivníka. Když nemá tu možnost, znamená to, že musí používat lsti, aby nahradil nedostatek vojáků. A tak i v posledních časech máme jen jednu výhodu, a tou je víra.

Ale vzor víry apoštol Petr se i tak dal svěst. To znamená, že je třeba se držet stranou od pokušení definitivně padlého světa, živit svoji víru a všechnu naději vložít na Boha.“

(pokračování v příštím čísle)



*z ruské knihy „Duchovnyje besedy i nastavenija starca Antonija“
o. Alexandra Krasnova vybral a přeložil Petr Křížek*

„Dům mých rodičů vždy osvětlovala malá lampádka...“

(o účtě metropolity kyjevského a celé Ukrajiny
Vladimíra k Přesv. Bohorodici)

Jeho Blaženost metropolita kyjevský a celé Ukrajiny Vladimír (Slabodan) byl povýšen na starobylou kyjevskou katedru v květnu 1992. Za posledních 15 let jeho církevní služby odhalila ukrajinská společnost mnohé dary tohoto pravoslavného pastýře – teologa, publicisty, básníka, filozofa. Nejvíce si však mnohamilionový zástup ukrajinských věřících na metropolitovi Vladimírovi cení jeho duchovních darů, oddanosti tajemstvím nebeského světa, v němž zcela zvláštní místo zaujímá Přesvatá Bohorodice. V tomto smyslu nalezl své vyjádření specifický charakter duše ukrajinského národa.

Metropolita Vladimír se narodil v křesťanské rodině na ukrajinské „Chmelničnině“ (jeho světské jméno bylo Viktor) a již od raného dětství v sobě choval a rozvíjel lásku, tolik typickou pro jeho národ, k Nebeské Ochránkyni, jejíž obraz byl postupně zveřejněn na stovkách různých typů ikon. Během padesáti let své služby Církvi u sebe vладыka Vladimír shromáždil unikátní sbírku ikon, bohoslužebných předmětů a bohatou knihovnu. Vладыka Vladimír postupně přenechával tyto vzácné ikony a knihy mnoha monastýrům, chrámům a soukromým osobám po celé zemi. V roce 2005 se metropolita Vladimír rozhodl předat všechny své unikátní exempláře ikon a knih do věčné správy a ochrany muzea Kyjevské duchovní akademie.

Vaše Blaženosti, jakou bohorodičnou ikonu jste ve svém životě dostal poprvé?

Jak si vzpomínám, dům mých rodičů v obci Markovci na Chmelničnině vždy osvětlovala malá lampádka v rohu, kde stály ikony. Moji rodiče, Marian Arseněvič a Feodosija Ivanovna, byli podobně jako většina z jejich předků lidmi věřícími a svou víru spojovali s nelehkým křesťanským údělem. Obrazy s náboženskými tématy v domovech lidí nepřekvapovaly nikoho, a to i přesto, že se žilo v době ateistického pronásledování. Byli, pravda, i tací, kteří ikony vyhazovali do odpadků. V naší rodině ale každý den začínal společnou modlitbou před obrazem Božích světců, a my, děti, když jsme viděly, jak se rodiče modlí, samy jsme se utíkalý k modlitbě před začátkem každého dne. Obzvláště jsem miloval jeden obraz Bohorodice, k němuž jsem se, kromě jiného, obrátil i v okamžiku svého odchodu „do velkého světa“, když jsem opouštěl rodiče. Byla to Tichvinská ikona Boží Matky. Krátce po mém odchodu z domova



jsem nastoupil do semináře, pak na duchovní akademii, stal jsem se knězem, přijal mnišství a po další době jsem byl povolán k biskupské službě. Právě moje biskupská chirotonie se uskutečnila v den svátku divotvorného obrazu Tichvinské ikony

Bohorodice (podle ústního podání se tato ikona zjevila v oblastech Novgorodu ve 14. stol., kam „připutovala“ z Cařihradu...)

To bylo podivuhodné předurčení. Ale vždyť uvnitř Církve mnohá zjevení spadají do oblasti, která je za hranicemi jakéhokoli chápání... Jako mladík jste přijel do Oděsy, starobylého přístavního města. Jakými duchovními symboly vás uvítalo? Jaké byly vaše první dojmy?

Přijel jsem do Oděsy, abych zde vstoupil do duchovního semináře. Když jsem vystoupil z vlaku, zahlédl jsem kdesi v dálce stříbrné kupole nějakého chrámu. Přišel jsem k tomu chrámu a vešel dovnitř. Rozhlížel jsem se a všiml si vnitřního uspořádání a samozřejmě ikon. Na první pohled mne zaujal zvláštní obraz Bohorodice podivuhodného stylu: oči Přechisté přímo pronikaly člověku do duše. Tehdy ke mně znenadání přistoupila jedna žena a řekla: „Vidím, že o něco prosíš Boha. Jistě to dostaneš... Boží Matka ti pomůže.“ A do mé dlaně vložila malý pozlacený obrázek Bohorodice. Vidíte, taková zvláštní a doslova zázračná znamení mne potkala ještě před vstupem na cestu duchovního vzdělávání.

Vaše Blaženosti, jak to, že je v pravoslavné církvi zasvěceno takové množství ikon a chrámů právě Bohorodici?

Ještě za Kristova pozemského života se jeho Přechistá Matka u svého Syna přimlouvala za pomoc pro lidi, kteří byli v nouzi. Jen vzpomeňme na první evangelní zázrak Krista v Káni Galilejské, kde na prosbu své Matky proměnil kvůli chudým lidem vodu ve víno. Po Spasitelově smrti na kříži, jeho slavném vzkříšení a nanebevstoupení zůstávala Boží Matka spolu s jeho nejbližšími učedníky, apoštoly. A po svém blahém zesnutí má právě ona, více než jiní svatí, účast na životě pozemské a nebeské Církve. Není proto náhodou, že ji Církev nazývá „Ochráňkyni a Zastánkyni“. Jsme vyučování tomu, že Boží Matka byla obdarována Bohem více než jiní lidé. Ona do svého nitra přijala vtěleného Boha, a božský oheň ji nespálil. Je proto přirovnávána ke „keři, který neshořel“ (na hoře Sinaj) a díky tomu nám tajemně pomáhá, abychom byli v Boží blízkosti a neshořeli, ale přijímali božský oheň, který její Syn přišel seslat na zem (viz Lk 12,49). Pán od ní přijal lidské tělo, a nyní ve svaté eucharistii dává své Tělo, proměněné plamenem svého božství, nám, lidem. A kdo jiný by nám, kteří přijímáme Tělo Kristovo, přitom měl pomáhat, ne-li Boží Matka?

Má se za to, že svatou Rus si Bohorodice zvolila jako svůj třetí úděl, po Svaté Hoře Athos a Gruzii...

Ještě dlouho před založením Kyjeva požehnal místu, kde mělo povstat naše budoucí hlavní město, sv. apoštol Ondřej, aby zde zazářila Boží blahodať. A chrámy, budované již za vlády svatým apoštolům rovného knížete Vladimíra, byly zasvěcovány Přesvaté Bohorodici. Samozřejmě, že existovaly i mnohé chrámy v čest Spasitele, světitele Basila Velikého, nebeského ochránce sv. knížete Vladimíra, anebo sv. proroka Eliáše, přesto však většina chrámů na území pravoslavné Ukrajiny byla postavena a zasvěcena právě Boží Matce. Ne náhodou jsou tři naše největší svatyně – Kyjevo-pečerská, Počájevská a nově též Svatohorská lávra – zasvěceny Přechisté Bohorodici.

A proč právě v čest svátku jejího Zesnutí, a ne, řekněme, jejího Narození?

Je tomu proto, že ve svém zesnutí nám Bohorodice ukázala příklad blaženého

křesťanského konce života a rovněž to, že smrt nemá moc nad duši. Po svém přechodu do blažené věčnosti se Boží Matka stala Přímluvkyní za celé lidské pokolení.

(otázky klad Sergej Geruk)

Podle www.pravoslavie.ru (20. 8. 2007) přezval a redakčně upravil m.d.

Co znamená víra?

Věřit je možné všemu, čemu je libo. Avšak víra se stává náboženstvím (poutem s Bohem) pouze tehdy, když se prolíná s pravidly života, když se stává měřítkem našich skutků, moudrostí našeho chování a vystupování, pohledem zaměřeným na věci budoucí...

Vladyka Vladimír, metropolita kyjevský a celé Ukrajiny



Podivuhodný příběh o chlapci Artemiji, verkolském divotvůrci

**„Nechte dítěte přijít
ke mně“**

Milé děti, dnes jsme si pro vás připravili podivuhodný, a přitom nepříliš známý příběh o chlapci, který byl možná ve vašem věku. Možná se vám bude zdát smutný, ale na jeho konci poznáte, že některé věci, které se dějí, mohou mít z duchovního pohledu velký význam a že náš Hospodin dokáže i věci zlé a smutné podivuhodným způsobem proměnit v dobro a nám všem tolik potřebnou spásu...

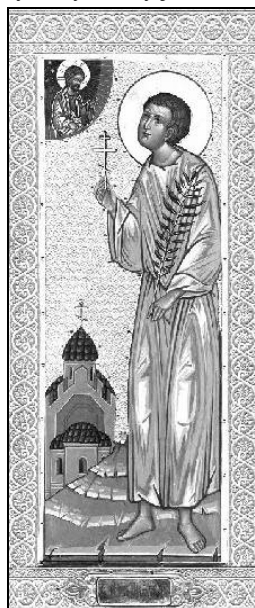
Dříve než začneme naše krátké vyprávění, vzpomeňte si prosím, děti, na náš svatý chrám, v němž lze zahlédnout mnoho svatých ikon, na nichž je zobrazen nejčastěji náš Spasitel, Ježíš Kristus, jeho Přechistá Matka, Bohorodice, ale též svatí andělé a potom různí svatí všech dob, kteří zasvětili svůj život Bohu a nyní se za nás v nebi u Boha přimlouvají. Na svatých ikonách můžeme spatřit celou řadu různých osobností, které pocházely z různých míst světa a které se proslavily u Boha jako ctihodní mniši, biskupové, ale také vojáci, pastýři či prostí i vzdělaní lidé nejrozličnějších povolání, a byli mezi nimi nejen muži a ženy, ale i děti. Ve všech těchto svatých lidech nám Bůh ve své prozřetelnosti a péči o naši spásu odhalil vzor ctnostného života, víry, naděje a lásky, o nichž tito lidé svědčili svým zbožným životem. Když se snažíme připodobnit jejich životům, můžeme snáze překonat různé těžkosti, které život přináší.

A ještě jedna důležitá připomínka. Během svaté liturgie, slavíme-li památku nějakého světce, zpíváme po malém vchodu s Evangelii píseň: „*Pojďte, pokloňte se a padněte před Kristem. Spasíž nás, Synu Boží, ve svatých podivuhodných...*“ A právě jedním takovým svatým, díky jehož životu se nám ukázal Bůh jako podivuhodný, byl i svatý Artemij, zbožný chlapec, jehož příběh si nyní poslechněte...

Svatý a spravedlivý Artemij, verkolský divotvůrce, se narodil už v roce 1532 ve vesnici Verkol v Dvinském kraji v Rusku. Jeho rodiče jej vychovávali ve zbožnosti a on, nakolik mu síly stačily, svým rodičům ve všem snažně pomáhal. Jednou, když bylo Artemijovi dvanáct let, pomáhal zrovna na poli a přitom ho zastihla hrozná bouře. Po nenadálém zahřmění padl Artemij mrtvý k zemi. Proč se tak stalo a proč právě mladému Artemiji, nikdo nevěděl. Hospodin, který je jediný vševědoucí, se tímto způsobem rozhodl povolat si k sobě duši spravedlivého Artemije, aby se mohla těšit z nebeského království. Dnes již víme, že tomu tak bylo z Boží vůle, vesničané však tehdy ve své nemoudrosti nepochopili Boží záměr. Místo toho uvěřili zlým pověrám a neočekávaný, tragický skon blaženého mládence Artemije považovali za Boží trest, snad pro nějaký těžký hřích, jak se mylně domnívali. Tělo svatého Artemije, pro ně tak nepochopitelně zesnulého, nechali proto nepohřbené, jen je poodnesli do blízkého borovicového lesa, kde je pokryli chrastím a větvemi a ohradili nízkou dřevěnou ohradkou.

Jak se později ukázalo, Bůh svého malého služebníka proslavil. Po třiceti dvou letech, které uplynuly od zesnutí mladého Artemije, šel přes onen borovicový les jeden člověk, kterému říkali Agafonik, a sbíral houby. Najednou uviděl z hloubi lesa jasné světlo. Nebylo to nic jiného než tělo svatého Artemije, které podivuhodně jasné osvětlovalo celý prostor. Agafonik se zprvu zalekl, ale poté přivolal ostatní vesničany z blízké vesničky Verkol a pověděl jim vše, co se stalo. Tito lidé mu ale vůbec nevěřili, jako by neslyšeli nic z toho, co jim říkal. Na Agafonikovo naléhání alespoň vzali tělo svatého Artemije, dosud přikryté chvojím a větvemi, a beze všech poct je přivezli k prahu místního chrámu. Hospodin nenechal nikoho na pochybách a ve své prozřetelnosti a lidumilnosti opět dosvědčil svou slávu, když se díky tomuto chlapci začaly dít mnohé zázraky a mnoho nemocných bylo díky jeho svatým ostatkům uzdraveno. Jednomu slepému, který se jmenoval Ilarion, se svatý Artemij zjevil ve snu. V rukou držel malou hůl a svatý kříž. Řekl slepému: „*Vstaň, uzdravuje tě Kristus rukou svého služebníka Artemije. Dotkni se jeho hrobu ve Verkolu a vše řekni knězi a vesničanům...*“ Ilarion poslechl a učinil vše tak, jak mu sv. Artemij ve snu zjevil. Jindy se stalo, že nějaký rybář, jménem Chariton, který se plavil po oceánu, zakotvil na ostrově, kde si ke své smůle zranil ruku. Na ostrově nežili lidé a tak nebylo nikoho, kdo by mu pomohl. Zůstal proto celý rok sám na opuštěném ostrově, až se mu zjevil blažený Artemij, který mu daroval uzdravení a přikázal mu, aby, až se vrátí, přišel k jeho divotvorným ostatkům a vzdal díky Bohu.

Nakonec vzniklo mnoho dalších hodnověrných svědectví, jak milostivý Bůh daroval skrze zázračnou moc oslaveného a Boží blahodati naplněného těla spravedlivého Artemije mnoha lidem uzdravení a útěchu v jejich nemocech a těžkostech. V 17. století byl při příležitosti památky zesnutí tohoto světce založen mužský monastýr sv. Artemije. Přes mnohá staletí se památka a úcta k to-



muto mladému světcí zachovala až do našich dní. Připomínáme si ji takto vždy 2. listopadu (dle církevního kalendáře 20. října) a 6. července (23. června). V den jeho svátku můžete i vy, děti, s radostí a poučení o velkých skutcích Hospodínových, zazpívat oslavnou píseň:

„Spasiž nás, Synu Boží, ve svatých podivuhodný!“

podle „Životů svatých“ Dimitrije Rostovského připravil o. diakon Marek Malík

Modlitba za jinocha

(starec Josef)

Když byl ještě dítětem, jeho očka byla tichá a sladká. Jeho myšlenky byly naplněny nevinností a světlem. Jeho vzhled byl krásný. Jeho výraz sladký. Působné byly i jeho pohyby. Jeho sny vyvolávaly na jeho tváři úsměv...

Nyní ale, když se stal jinochem, jeho pohled, vydávající elektrizující výboje, náhle zdrsnel. Záblesky hromů! Jeho myslí začalo procházet tisíce roztlidivných otázek: „Snad tento?“ „Či tato?“ „Anebo toto?“... „Snad vpravo?“ „Anebo vlevo?“ „Dole anebo nahoře?“ Z jeho tváře vyprchala nevinná krása. Jeho výraz se zocelil, celý zpřísněl. Jeho pohyby ztěžkly a staly se nedbalými. Jeho sny jsou jedním slovem zamotané klubko. Jeho slova se stala rázem úsečnými, tvrdými, plnými egoismu, ničím neomezenými.

S tím se ale nespokojí. Vždyť stojí na prahu života. Jako Herkules na křižovatce dvou cest. Jako Odysseus procházející kolem sirén. Hledač. Soudce. Mstítel. Negativista. Chrlíč otázek.

Ukaž, prosím, Bože, tomuto chlapci a této dívce cestu, jež vede ke štěstí. Cestu vítězství. Opravdové svobody, pravdivé lásky. Cestu skutečného štěstí. Učiň, aby se stal více pořádku-



milovným, hloubavým, pracovitým, soutěživým... Aby miloval atletismus a aby se uměl pohybovat v „aréně života“, aby nalézal nové záliby, dosahoval rekordy. Aby z něho byl vrcholový sportovec!

Aby se jeho duše naplnila pocitem uspokojení z úspěchu. Aby se jeho srdce naplnilo radostí ze života. Aby v jeho očích zazářila ona posvátná síla, jaká vycházela z očí sv. apoštola Pavla. Aby jeho vzhled opět zkrásněl vznešenou krásou a svatostí sv. Dimitria. Aby jeho výraz získal podobu posvěcené elegance a mužnosti sv. Jiří.

Moc tě prosím za toho mladého jinocha, můj Bože. Za nového člověka, za novou životní štafetu...

Vyslyš mne, Bože můj - vždyť jej tolik miluji. I ty jej přece miluješ. My všichni našeho drahého chlapce velmi milujeme.

z modliteb sv. Otců přeložil m.d.

Když člověk neviní ve svých pádech nikoho a nic jiného než sebe, je to zcela správné. Neboť ve všem je vinen člověk sám, okolnosti a ďábel jen napomáhají hříchu, přinášejí pokušení. Konečné rozhodnutí přináležejí jen člověku, proto je za vše zodpovědný zcela sám. To potvrzují i výčitky svědomí, zejména po vykonání hříchu.

poučení igumena Nikona (Vorobjova)

Aktuální problémy člověka v dopisech duchovních otců 20. století

(pokračování)

Apoštol nechce, abychom při pohledu na naše zesnulé, když přicházíme k jejich hrobům a vzpomínáme na ně, propadali bezútěšnému zármutku, stejně jako to dělají nevěřící, kteří nemají naději. Nevěřící jménem a skutkem, a to třeba jen jediným. My musíme zármutek překonávat vírou a prospěšnou nadějí. Tam, kde je víra a naděje, tam je i útěcha. (Svatý Ignatij Brjančaninov)

Smrt blízkého člověka

Mnozí lidé, kteří se na nás obrazejí, si stěžují na to, že těžce prožívají ztrátu blízkého člověka. Svatý Afanasij (Sacharov) psal své duchovní dceři: „Poplačte si, nemůžeme neplakat. Sám Spasitel plakal u Lazarova hrobu. Slzy ulehčují v zármutku. Poplačte si, ale také se těšte. Plačte kvůli svému osamění, ale těšte se z toho, že vašemu milovanému skončily těžké útrapy. Truchlete, buďte zarmoucení, ale ovládněte se.“ Podle jeho slov škodí přílišný žal našemu duševnímu i tělesnému zdraví. Radí truchlící ženě, aby se šetrila kvůli své dceři. Je zapotřebí, abychom vložili svůj smutek na Hospodina a abychom hledali podporu v modlitbě. V jiném svém dopise píše: „Náš zármutek nad zemřelým je přirozený a pochopitelný... Ale přesto si musíme přiznat, že zármutek nad ztrátou blízkého člověka je do značné míry sobecký. Více hořekujeme proto, že jsme osiřeli. Pro zesnulé však smrt znamená konec jejich utrpení. Tím spíše pro nás, křesťany. Co více by mělo zmírňovat náš zármutek? Věříme přece v Boží milosrdenství.“

Pravoslavný křesťan neumírá. Pro nás lidi je ztráta blízkých těžká, ale nic se neděje bez Boží vůle.

Ve svém dopise matce, která přišla zároveň o syna i vnuka, píše otec Jan (Krestjankin): „Vaše srdce vám proto říká, že je živý, protože vaše víra je živá a činná. Modlete se za syna i vnuka. Jejich odchod byl nečekaný, proto je zapotřebí, aby se za ně všichni blízcí vroucně modlili.“



V jiném dopise prosí nějaká žena otce Jana, aby se pomodlil za jejího zemřelého syna. A on utěšuje zarmoucenou matku těmito slovy: „...před Bohem není mrtvých, před ním jsme všichni živí,“ a zároveň připomíná rodičovský dluh, a to modlitbu za syna, milodar, obrácení k Bohu a konání skutků pro Boha. Ani slzy ani reptání ani přání vědět proč a zač zemřelému dítěti nepomohou. Bůh činí vše kvůli nám, k našemu prospěchu, ze své lásky k nám. Na závěr svého dopisu otec vysvětluje, že někdy, „aby Bůh zachránil duši před újmou, nedopustí, aby se poskrvnila světem, ale přesune ji do jiného světa“.

Schiigumen Jan (Alexejev) píše ve svých dopisech své duchovní dceři, která přišla o matku, že je těžké vidět a prožít smrt drahého člověka, ale že člověk neumírá, jen přechází do jiného, věčného života. „Tělo je ze země, a do země se vrátí, ale duše je od Boha a půjde k Bohu.“ Hospodin je milostivý a jeho svatá vůle je ve věčném životě určena zemřelému podle jeho skutků. „Nemůžeme rozhodovat o lidských osudech v posmrtném životě – to je Boží vůle.“ Schiigumen Jan nemá

pochybnosti o spáse pravoslavné věřící duše. Ale stupně blaženosti dostává každý podle svých zásluh. Je-li duše hříšná, propadá peklu, ale Svatá církev se za ni modlí a Hospodin duši z pekelných muk osvobodí.

Jeromonach Jan (Ludiščev)
připravila Alexandra Bílková

Nechť tě poučí Hospodin, dá ti trpělivost, horlivost v úsilí o spásu a modlitbu vycházející ze zkroušeného a pokorného srdce. Buď laskavá a mírnější k lidem, se kterými se setkáváš a jimž jsi nablízku, i ke svým nadřízeným. Ne proto, aby ses zalíbila lidem, ale pro lásku k nim, kterou nám přikázal Kristus.

Proto, můj milý ..., neklesej na mysl, když upadáš v jakýkoli hřích, ale obviňuj sám sebe před Bohem, vyznej mu svá prohřešení, neviň nikoho jiného, buď pokorný, poznej svoji nemohoucnost ve všem a pros Hospodina, aby ti pomohl plnit jeho svatá přikázání. To neznamená, že ty sám nemáš proti hříchu usilovně bojovat. Je zapotřebí bojovat co nejusilovněji, je zapotřebí učit se z příkladu zápasu svatých otců, je třeba předvídat okolnosti, které způsobují vítězství či porážku a utíkat od posledního a přibíhat k prvnímu, a hlavně, při zrození hříšných myšlenek nepřestávat z celého srdce volat k Bohu o pomoc k přemožení hříchu s vědomím své vlastní bezmoci.

A když upadneš do hříchu, i při činění hříchu samého je třeba volat k Hospodinu a nestydět se, v duchu padnout před Bohem a volat: „Hospodine, ty vidíš, co činím, smiluj se nade mnou, pomoz mi osvobodit se z moci ďábla.“ A plač před Hospodinem ve svém nitru, co možná nejčastěji k němu volej, aby ti pomohl ve všem, v celém životě, neboť je těžké uprostřed tohoto světa plnit přikázání. Stejně tak plakávali i dávní svatí otcové pro lidi naší doby, neboť mnozí budou hynout pro hříchy.

Nedávejte Bohu lhůtu ke splnění Vašich proseb. Dělejte vše, k čemu máte vy sama sílu, a Hospodin vykoná vše nezbytné pro vaši spásu. Jen neodstupujte od Boha. Nepoddávejte se vnuknutí nepřitele, který říká, že je již zbytečné něco konat, že vše již zahynulo a tak podobně. To je dílo ďábla, věčného pomlouvače Boha a všech.

poučení igumena Nikona (Vorobjova)

Pozvánky a krátká farní oznámení

Pozvánka na zkoušky dětského sboru a hodin náboženství

Od září 2007 se aktivity brněnské farnosti rozšířily o novou oblast – **dětský pěvecký sbor**. Jeho zkoušky, společně s **hodinami náboženství**, probíhají každou středu od 16.30 do 17.45 v prostorách Svatováclavské hudební školy na Úvoze 62. Všichni zájemci jsou srdečně zváni!

Sledujte internetové stránky farnosti sv. Václava: další novinky!

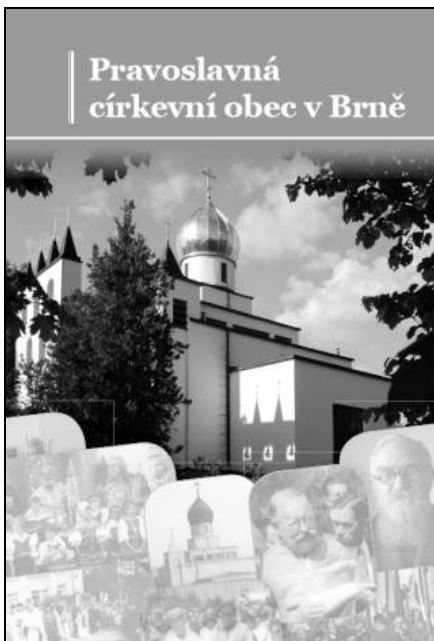
Na internetových stránkách brněnské pravoslavné farnosti (www.pravoslavbrno.cz) byly v rubrice „Fotogalerie“ vystaveny další soubory fotografií: z letošní farní **pouti do Kyjevo-pečerské lavry** na Ukrajině a ze **zastavení ikony Přesv. Bohorodice „Sedmiboletné“** v Brně. Nově je rovněž dostupný denní kalendář světců.



Oznámení o vydání publikace

Na podzim letošního roku vydala **Pravoslavná církevní obec v Brně** oficiální publikaci stejnojmenného názvu, z níž se návštěvník naší farnosti dozví mnoho zajímavého o historii a obnově pravoslavlí na našem území, ale zejména o vzniku farnosti, jejích významných osobnostech včetně nejdůležitějších historických milníků. Publikaci doplňují dobové záběry, jakož i barevné fotografické snímky z celé řady svátků a významných církevních událostí. Jde o první ucelenou publikaci tohoto typu od vzniku farnosti před více než 80 lety.

Poděkování patří všem štedrým dárcům, kteří finančně přispěli k vydání této publikace, a rovněž těm, kteří se na její přípravě podíleli technicky či literárně. Obzvláště děkujeme paní Doc. Halyně Myronové za ruský a ukrajinský překlad „Závěrečného slova k návštěvníkovi našeho chrámu“.



Obsah

Slovo úvodem	2
Svatá Hora Athos – místo posvátné	3
O blahodatných obyvatelích Sv. Hory Athos	4
Rozhovor s významnými jubilanty	8
(s otcem Jozefem a mátuškou Marií Fejsakovými)	
I moc...	12
(výklad desátého verše Modlitby Páně od sv. Nikolaje Velimiroviče)	
Životy svatých	
Zázraky ctihodného novomučedníka Efréma Novozjeveného 13	
Mysteriologický a eklesiologický charakter zbožštění jako předpoklad spásy v Církvi	15
Historie a fakta	
Svatá Euthýmie Všechná 18	
Z poučení starců	
Starec Porfýrios Kavso-kalyvita (11. část) 20	
Z rumunského duchovního odkazu	
O laskavosti matčina srdce 22	
Po stopách starce Paisije (II.)	23
Ze života naší farnosti	26
Člověk a Boží stvoření	
Duchovní besedy a poučení starce Antonije 31	
„Dům mých rodičů vždy osvětlovala malá lampádka...“	32
„Nechte dítěte přijít ke mně“	
Podivuhodný příběh o chlapci Artemiji, verkolském divotvůrci 34	
Modlitba za jinocha 36	
Aktuální problémy člověka v dopisech duchovních otců 20. století	37
Smrt blízkého člověka	

Číslo 17/2007 Dobrého pastýře vydáno u příležitosti svátku sv. Václava

Pro vnitřní potřebu vydává redakční rada brněnského pravoslavného věstníku „Dobry pastyr“. **Odpovědný redaktor:** Michal Dvořáček. **Členové redakční rady:** o. diákon Marek Malík, Marie Zavřelová, Jan Zbyněk Zavřel, David Sýkora, Vladimír Štěpánek a Jaroslav Černocký. **Další přispěvatelé článků:** Stefania Fasouli Dvořáčková, Alina Buruiana, Alexandra Bílková, Marie M. Kudelová a Petr Křížek. **Grafická úprava:** Joakim T. Bílek na OpenOffice.org. Perokresby na obálce a v textu: o. diákon Marek Malík. **Jazyková korektura:** Marie Zavřelová.

Kontakt: dobrypastyr.brno@email.cz, <http://www.pravoslavbrno.cz>